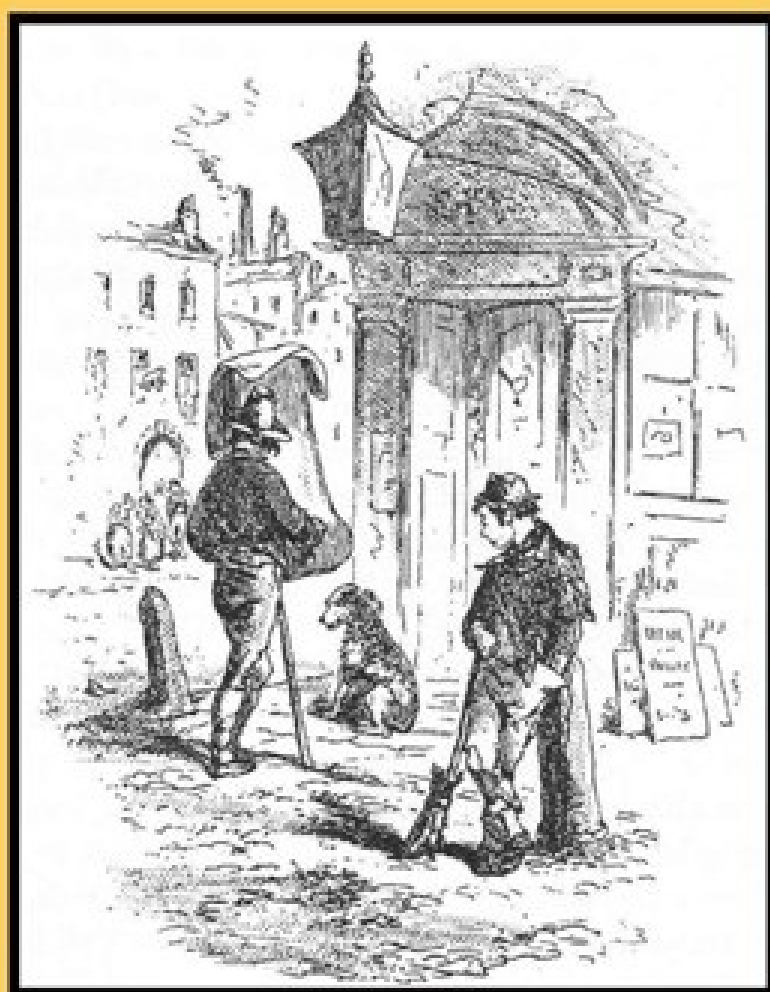


Charles Dickens

BLEAK HOUSE



SFA-89 2011

Charles Dickens

BLEAK HOUSE

Digitaliseret af SFA-89 2011

FORORD

af Charles Dickens

En dommer i Kanslerretten var engang så elskværdig at informere mig (i selskab med et halvandethundrede mænd og kvinder, hvoraf ingen havde attest på at være gale) om, at selvom Kanslerretten var så uhyre upopulær (her forekom det mig, at vedkommende dommer sendte netop mig et blik) var den i virkeligheden så godt som uangribelig. Han ville indrømme, at der nok havde været et par småeksempler på langsommelighed, men de var blevet vildt overdrevne og skyldtes faktisk udelukkende »en nærig offentlighed«, og denne syndefulde offentligheds brøde lod til at bestå i, at man hidindtil på det mest energiske havde modsat sig enhver udvidelse af det antal dommere, der i sin tid var bevilget den - jeg tror, han sagde under Richard den Anden sidst i 1300-tallet, men for min skyld må man gerne give en anden konge skylden. Det forekom mig så ustyrlig morsomt, at jeg ikke engang nænnede at indlægge det i denne bog. Ellers havde jeg nok overladt den vits til *Konversations-Kenge* eller *Mr. Vholes*, der begge to udmærket kunne have fundet på den. Og så kunne jeg endda have udvidet den med at lade dem - den ene eller den anden - uddybe den med at citere fra en af Shakespeares sonetter:

Mit væsen er bestemt af det, det rører, som en farvers hånd.

Vær ikke vred - jeg syn's selv, det er slemt!

Men da den nærige offentlighed kan have godt af at få at vide, hvad det er, den har forsyndet sig med og stadig forsynder sig med i den sag, skal jeg her gøre opmærksom på, at alt, hvad jeg i det følgende fortæller om Kanslerretten, i alt væsentligt er fakta og virkelighed. *Gridleys* sag er kun en ganske let omskrivning af en sag, der virkelig har været ført, og som offentligheden har været gjort bekendt med af en i selve sagen helt neutral person, der på embeds vegne kendte dette eksempel på den mest monstrøse uret fra først til sidst. For øjeblikket (august 1853) verserer der en sag for Kanslerretten, som blev indbragt for snart tyve år siden, og hvor der på et tidspunkt havde været mellem 30 og 40 advokater indblandet, og omkostningerne er oppe på 70000 pund - og det er en behandling af et bo, *hvor parterne ikke er uenige*. Efter hvad jeg har hørt, er den ikke sin afslutning nærmere nu, end da den begyndte. Der ligger stadig en kendt sag i Kanslerretten, som blev indledt sidst i forrige århundrede, og hvor mere end det dobbelte af 70000 pund foreløbig er gået op i omkostninger. Hvis jeg behøvede at anføre anden baggrund for JARNDYCE kontra JARNDYCE, kunne

jeg sagtens skamme en nærig offentlighed ud ved at lade eksempler falde her på papiret som en regnbyge.

løvrigt er der kun et enkelt punkt mere, hvor jeg har noget at kommentere. Efter *Mr. Krooks* død har man bestridt, at død ved selvantændelse kan forekomme, og en af mine gode venner, Mr. Lewes, skrev efter bogens udgivelse nogle velmente læserbreve i pressen til mig om, at DØD VED SELVANTÆNDELSE simpelthen ikke kan ske, idet han - ganske fejlagtigt, som det hurtigt viste sig - mente, at alle autoriteter afviste muligheden. Jeg skulle næppe behøve at forsikre mine læsere om, at jeg aldrig kunne finde på at fortælle dem noget, der ikke passede - hverken med vilje eller af sjuskeri. Så inden jeg udmaled *Krooks* endeligt, havde jeg faktisk sat mig ind i emnet. Der foreligger cirka 30 belagte tilfælde, og det bedst kendte, der drejer sig om grevinde Cornelia de Bandi Cesenate, er blevet indgående undersøgt og beskrevet af Guiseppe Bianchini, der var

¹prebendeindehaver i Verona og en også for andre værker bekendt skribent, og som offentliggjorde en afhandling om tilfældet i Verona i 1731. Den er senere genoptrykt i Rom. Enkelthederne i tilfældet *Mr. Krook* svarer nøje til de her beskrevne detaljer. Det derefter mest berømte tilfælde var forekommet seks år tidligere i Rheims, og her stammer beretningen fra Le Cat, en af Frankrigs bedst kendte læger. Her drejede det sig om en kvinde, hvis mand blev dømt for at have myrdet hende, da man ikke kendte den rigtige forklaring. Hans sag blev appelleret, og han blev frikendt ved den højere instans, da der forelå beviser for, at hun var omkommet ved det, der kan betegnes »selvantændelse«. Jeg synes ikke, det skulle være påkrævet her at opregne samtlige de andre autentiske beretninger, jeg omtaler i 32. kapitel². Det drejer sig om autentiske udtalelser og tilfælde, og hjemmelsmændene er kendte både franske, engelske og skotske medicinske professorer af nyere dato. Jeg giver mig derfor ikke med hensyn til fakta, med mindre man vil gå med til at godkende en hel del selvantændelse af de autoriteter, der i almindelighed foreligger om, hvad der er menneskeligt muligt.

I BLEAK HOUSE har jeg med vilje foretrukket at dvæle ved den romantiske side af foreteelser, vi allesammen kender fra hverdagen.

Formynderne

London. Rettens efterårssession lige overstået. Kanslerretten trådt sammen i Lincoln's Inn Hall. Nådeløst novembervejr. Gaderne så mudrede, Isom om skabelsens vande først lige havde samlet sig og ladet det faste land komme tilsyne, og der ikke var det mindste mærkelige i at se en megalosaurus på en tretten-fjorten meter komme vraltende op ad Hol-born Hill som et firben i elefant-format. Røg silede nedad fra skorstenspiber som en blød sort støvregn, med sodflager i så store som velvoksne snefnug - man kunne også lege med tanken om et enkeslør efter solens død. Hunde kunne man dårligt få øje på nede i mudderet, og det var ikke stort bedre med hestene, oversprøjtede lige til skyklapperne. Fodgængere ramlede ind i hverandres paraplyer og var allesammen irritable og gled og snublede på gadehjørner, hvor titusind andre

fodgængere var gledet og snublet, siden denne dag brød frem (hvis den nogensinde var brudt frem?) og havde forøget den konto af mudder lagt til mudder, som stod og løb op, og trak rente og rentesrente og aldrig blev hævet fra disse depoter på fortovene.

Tåge allevegne. Tåge opad Themsen, hvor den glider mellem grønne småøer og enge. Tåge nedad Themsen, hvor den ruller forurennet mellem tætpakkede rækker skibe og alle en stor (og snavset) bys uhumske udløb. Tåge over sumpene i Essex, tåge over højdedragene i Kent. Tåge, der lister sig ind i kabysser på kullægtere, snor sig om råer og klæber til rigning på store skibe, tåge der hænger over rælinger på pramme og småbåde. Tåge ind i øjnene og ned i halsen på søens bedagede pensionister i Greenwich, så de sidder og hoster over kaminerne på Stiftelsen, tåge i både hoved og stilk på den rasende skippers eftermiddagspibe, helt hernede i hans egen kahyt, tåge bider den kulderystende lille skibsdreng oppe på dækket i tæer og fingre på det grusomste. Folk, der kom over broerne, kunne kigge over rækværket ned i en tågehimmel, selv helt omgivet af tåge som om de hang i en ballon i disede lettere skyer endnu højere oppe.

Gaslygter skimtet gennem tågen her og der i gaderne, noget i retning af solen som bonden og hans karl ser den ude på sjaskvåde marker, hvor væden damper op. De fleste forretninger har tændt lys et par timer før de plejer - og det kunne se ud til, at gassen ved det, for den er mager og træt og modvillig.

Den råkolde eftermiddag er koldest og råest, og den tætte tåge er tættest, og de mudrede gader er allermest mudrede omkring den tunge, tykpandede spærring, der på det mest passende udsmykker adgangen til den tunge, tykpandede institution Temple Bar, juristernes og retssalenes domæne. Og klos op ad Temple Bar, i selve tågens centrum, har vi Lincoln's Inn Hall, hvor Lordkansleren sidder som Overformynder, og højeste instans i civilretlige sager.

Ingen tåge kan nogensinde blive for tyk, intet mudder og kviksand blive for dybt til at passe til det blindt famlende og desperat og virkningsløst plaskende, som Gud og hvermand i vore dage kender denne Kanslerret på, denne giftigste af alle forhærdede offentlige skandaler.

Det bør være på en eftermiddag netop som denne, Lordkansleren er i funktion - hvis han overhovedet bør være det, men det er han altså - med en tågeglorie om hovedet, beskyttet mod omverdenen af lydslugende højrødt filt og røde gardiner og omhæng, i færd med at påhøre en tyk advokat med store bakkenbarter og en lille tynd stemme og et endeløst indlæg, og med et fjernt blik fæstet på lampen oppe under loftet, hvor han ikke ser andet end tåge. Netop på sådan en eftermiddag bør - og de er det - flere snese sagførere være i tåget gang med et af de titusind aspekter af en endeløs sag og spænde ben for hverandre med et glat og forræderisk præcedens, vade knædybt rundt i juridiske fortolkninger, løbe deres med gede- eller hestehår polstrede pander mod mure af ord, og som dygtige skuespillere holde den maske, at de for alvor er retfærdighedssøgende. Netop på sådan en eftermiddag bør - og de er det - alle de jurister, der er

involverede i netop sådan en sag, som flere af dem har arvet og overtaget efter deres far, som tjente en formue på den, være trådt an på række, som på vej ad en løber ned i en dyb brønd (men vent ikke at se bare glimtet af en dråbe sandhed på bunden) mellem retsskriverens bord med det røde klæde og dommernes silkekåber, advokaterne med deres påstande og replikker og duplikker og påbud og beedigede erklæringer og anker og protester og henvisninger til autoriteter og udtalelser fra autoriteter - bjerge af bekosteligt ævl — dynget op foran sig. Det passer sig godt, at retssalen er halvmørk, med spredte, halvt nedbrændte lys, at tågen hænger tungt herinde, som om den ikke kan finde ud, at vinduernes glasmosaikker falmer og slet ikke slipper lys ind udefra, at nysgerrige ude på gaden, som ikke kender stedet, bare kaster et blik ind gennem ruderne i døren og mister al lyst til at gå indenfor ved at se denne ugle af en indgangsdør og høre ekkoet af den sløve dræven, der kastes tilbage fra loftet ovenover den polstrede forhøjning, hvor Lordkansleren sidder og kigger op i den lysekrone, der ikke lyser, og alle parykkerne omkring ham går tilbunds i tågen. Dette er Kanslerretten - som har sine faldefærdige huse og golde grunde liggende i hvert eneste grevskab, sin nedbrudte sindssyge siddende i hvert eneste galehus, og sine døde gemt af vejen på hver eneste kirkegård, sin ruinerede sagsøger med skæve hæle og luvslidt tøj sjokkende rundt for at låne og tigge af hvemsomhelst - som giver ham, der har penge og magt, uendelige muligheder for at få ham, der har ret, ned med nakken, den der i den grad opæder penge, tålmodighed, mod og håb, i den grad kan forstyrre hjerner og knuse hjerter, at ingen hæderlig person, der er knyttet til den, vil undlade - og mange gange ikke undlader - at advare: »Find Dem hellere i en hvilken som helst uret, De kan komme ud for, end komme her!«

Hvem er det nu, der er i Kanslerretten netop denne skumle eftermiddag - foruden Lordkansleren, den sagfører der har sagen, et par sagførere der aldrig har nogen sag, og så den brøndfuld jurister, der lige er opregnet? Der er retsskriveren nedenfor dommeren, i paryk og kappe, og så er der nogen uniformerede retsbetjente, eller funktionærer eller assistenter eller hvad de nu kaldes. De gaber allesammen inderligt, for der falder aldrig den mindste oplivende krumme morskab fra JARNDYCE kontra JARNDYCE (den sag der behandles). Den er klemt stenhård og tør for år tilbage. Stenograferne, retsreferenterne og journalisterne benytter altid lejligheden til at stikke af sammen med de normale stamgæster på tilhørerpladserne, når det er Jarndyce kontra Jarndyce. Deres pladser står tomme. Men der står en lille gal kvinde oppe på en bænk, henne ved siden for at have bedre overblik over den draperede helligdom. Hendes kyse er klemt ud af facon og sidder skævt. Hun er her altid, fra retten åbner, til den lukker, venter altid på, at der skal falde en mystisk kendelse i hendes favør. Nogen siger, at hun faktisk er - eller har været - part i en sag. Men ingen ved faktisk rigtig besked, eftersom det ikke interesserer nogen. Hun går altid med noget, hun kalder »sine dokumenter« i sin håndtaske, en rodebutik, mest afbrændte tændstikker og indtørrede lavendler. Man har lige fremstillet - under bevogtning - en arrestant, der for Gud hvilken gang er fremstillet for at rense sig for anklage for at have »udvist foragt for retten«, hvad han aldrig vil kunne opnå. Han er nemlig

den eneste endnu levende eksekutor i et bo, der har snøret ham ind i et net af regnskabsmæssige forviklinger, som der ikke engang er grund til at beskyldes ham for nogensinde at have haft kendskab til eller noget at gøre med. Men imens er hans tilværelse blevet ødelagt, han er kaput. Der er en anden ruineret sagsøger, en mand fra Shropshire, der med mellemrum møder op og sikrer sig en god plads og holder øje med dommeren, for henimod retsmødets slutning at kunne rejse sig op og klagende fuldtone udbryde: »Deres Højærværdighed!« Det er umuligt at få den mand til at fatte, at Lordkansleren efter at have ødelagt hans tilværelse i et kvart århundrede nu juridisk set ikke kender hans eksistens mere. Et par sagførersfuldmægtige og andre, der kender ham, venter med at gå, for lige at se om han finder på noget, der kan sætte lidt pep på en kedsommelig dag.

Jarndyce kontra Jarndyce slæber sig tungt videre. Dette fugleskræmsel af en sag er i tidens løb blevet så kompliceret, at ingen nulevende person aner, hvad den drejer sig om. De, der forstår mindst af den, er de implicerede parter, men det er bemærkelsesværdigt, at to jurister ikke kan snakke sammen om den i fem minutter uden at geråde i vild uenighed om alle præmisserne. Utallige børn er født ind i sagen, utallige unge har giftet sig ind i den, utallige gamle er døde ud af den. Snesevis af mennesker har, som i en feberdrøm, fundet sig involverede i Jarndyce kontra Jarndyce, uden at begribe hvordan og hvorfor. Hele familier har arvet et eller andet legendarisk had i forbindelse med sagen. Den lille sagsøger eller sagsøgte, der havde fået løfte om en gyngestol, når dommen faldt i Jarndyce kontra Jarndyce, blev voksen, anskaffede sig en rigtig hest, og red over i en anden og bedre verden. Yndige unge kanslerer-myndlinge var falmet til mødre og bedstemødre. En lang procession lordkanslere var trådt ind i sagen og ud af den igen. Talløse dokumenter i sagen var smeltet ind til dødsattester. Efter den dag, da gamle Tom Jarndyce blev desperat og gik hen og skød sig en kugle for panden i en restaurant på Chancery Lane, er der vel højst tre Jarndyces tilbage her i verden.

Men Jarndyce kontra Jarndyce går stadig sin seje gang for retten, i en håbløs evighed.

Jarndyce kontra Jarndyce er blevet til en vittighed. Andet godt er der aldrig kommet ud af den. Den har taget livet af mange mennesker, men en god juridisk vittighed er den. Hver eneste retsfunctionær har gjort et notat om et eller andet i den. Hver eneste Lordkansler har i sin tid som advokat været »i den«, for den ene eller den anden part. Der er blevet sagt forbandet gode ting om den af seniorerne, der holder port-vinskomitemøde efter middagen i den store hal, med blå næser og podagristiske sko, og juniorerne bruger den til at skærpe deres juridiske hjerner på. Den forrige Lordkansler brugte den fikst, da han rettede den berømte højesteretssagfører Blowers, som sagde, at det og det kunne tænkes at ske, når det begyndte at regne med kartofler fra en klar himmel. Så var det, Lordkansleren sagde: »- eller når vi bliver færdige med Jarndyce kontra Jarndyce, Mr. Blowers«, et udslag af vid som navnlig frydede retsbetjentene og funktionærene og stenograferne. Det er meget svært at skaffe sig overblik over, hvor mange

mennesker, som Jarndyce kontra Jarndyce slet ikke angår, der er blevet grebet af den sags smudsige hånd og er blevet ødelagte og korrumpere. Lige fra arkivaren, i hvis arkiv af spiddede dokumenter arkvis af støvede stævninger i Jarndyce kontra Jarndyce krøller sig i fantastiske faconer, ned til yngste kopist i skrivestuen, som har kopieret sine titusinder af folio kanslersret-dokumenter på pergament under denne overskrift, har den i hvert fald ikke gjort noget menneske bedre. Man kan aldrig lære noget godt af fiduser, udenomssnak, trækken i langdrag, rovgriskhed chikane og al mulig anden falskhed! Selv de drenge, der er ansat på sagførerkontorerne og i umindelige tider har været sat til at sige til de arme klienter, at Mr. Chizzle, Mizzle, eller hvem det nu er, sad i en meget vigtig forhandling og var optaget af andre aftaler hele dagen, kan have fået en ekstra moralsk forstuvning og være blevet mindre åbne og ærlige på grund af Jarndyce kontra Jarndyce. Kurator i boet har fået mange penge ud af sagen, men den har ført til, at han ikke engang stoler på sin egen mor og nærer dyb foragt for hele menneskeheden. Chizzle, Mizzle, og hvad de nu hedder, har fået den kedelige vane at give sig selv det vage løfte, at de nok skal se på denne lille forsømte sag med Drizzle, som er blevet dårligt behandlet, og som man bør gøre noget for, så snart de har fået Jarndyce kontra Jarndyce til side og ud af kontoret. Dårlige undskyldninger og snyden sig fra tingene er fløjet som frø til alle sider fra denne ulyksalige sag. Selv folk, der kun har befundet sig som tilskuere i udkanten af dette ondes historiske forløb, er umærkeligt kommet til at affinde sig med alt, hvad der er forkert, med et skuldertræk, lade ting gå deres skæve gang og bare, sådan, sige til sig selv, at sådan er nu engang verden, så det har vel aldrig været meningen, at den skulle være bedre.

Og her sidder så Lordkansleren midt i mudder og tåge i den Høje Kanslerret.

Lordkansleren har i nogen tid siddet og vredet sig en smule rastløst. »Mr. Tangle,« siger han til denne meget veltalende person. »Hr. dommer?« siger Mr. Tangle. Mr. Tangle ved mere om Jarndyce kontra Jarndyce end nogen anden. Det er han berømt for - man siger, at han aldrig har læst andet, siden han kom ud af skolen.

»Er De så nogenlunde ved at være færdig med Deres indlæg?«

»Hr. d'm'r - nej - adsk'l nye 'spekter - f'ler det s'm min pligt—'xellence,« strømmer det ud af Mr. Tangle.

»Og der er vist flere, der venter på at komme til?« siger Lordkansleren med anelsen af et smil.

Atten af Mr. Tangles lærde venner, hver med sin lille ekstrakt på attenhundrede ark, springer op, som atten hamre på et piano, afleverer atten buk, og falder ned på deres atten pladser igen og bliver usynlige.

»Sagen udsættes til onsdag fjorten dage,« siger Kansleren. For den drejer sig kun om et omkostningsspørgsmål, bare en knop på en kvist på en gren på den oprindelige sags vældige stamme, *den* vil faktisk opnå at blive afgjort i en ikke for fjern fremtid. Kansleren rejser sig, advokaterne rejser sig, man skynder sig at

fremstille arrestanten, manden fra Shropshire råber: »Hr. Dommer!«, retsbetjente, funktionærer og assistenter påbyder indigneret stilhed i retten og ser vredt op på manden fra Shropshire.

»Med hensyn til den unge pige -«

Kansleren befinder sig stadig i Jarndyce kontra Jarndyce.

»Undsk', hr d'mr, unge mand -« siger Mr. Tangle lidt forhastet.

»- med hensyn,« fortsætter Kansleren ekstra skarpt, » til den unge pige og den unge mand, de to unge personer (Mr. Tangle er knust) som jeg anmodede om at få fremstillet i dag, og som nu befinder sig inde i mit privatkontor, agter jeg at se på dem og sikre mig, at det er en rigtig disposition at afgive kendelse om, at de må komme i huset hos deres onkel.«

Mr. Tangle er oppe igen: »Undsk', hr. d'mr - offer f'uoverlagt handling - sk'dt sig f'r pand'n.«

Pludselig dukker en meget lille advokat med en gungrende basstemme op af tågen i baggrunden, pustet op til fuld størrelse, og siger: »Med hr. dommerens tilladelse? Jeg repræsenterer ham. Han er en slags fætter, langt ude. Jeg er ikke på stedet i stand til at gøre rede for det præcise slægtskabsforhold, men han er en slags fætter.«

Da den meget lille advokat har givet denne oplysning (som en røst fra graven, der giver ekko oppe fra loftet) synker han ned, og tågen kendes ikke mere ved ham. Alle kigger sig om efter ham. Ingen kan få øje på ham.

»Jeg vil se begge de to unge mennesker og tale med dem,« gentager Kansleren, »og sikre mig, at det er en rigtig disposition at lade dem komme i huset hos deres fætter. Jeg giver endelig besked om afgørelsen, når retsmødet åbner i morgen.«

Kansleren er allerede ved at nikke formel afsked med advokaterne, da arrestanten fremstilles. Der kan ikke gøres andet ved arrestantens forkludringer end at opretholde anholdelsen, og det er hurtigt afgjort. Manden fra Shropshire tillader sig endnu et bedende: »Hr. dommer!«. Men Kansleren har opdaget ham og er behændigt smuttet ud. Alle andre forsvinder ligeledes. Et batteri af blå chartek'er bliver stuvet propfulde af tunge papirer og fjernet af personalet, den lille gamle kvinde trækker sig tilbage med sine dokumenter, den tomme retssal bliver låset af. Hvis al den uret, der er begået i den, al den elendighed, den har skabt, bare kunne låses inde i den, og det hele få lov at brænde som et vældigt ligbål - ja, så ville det være langt det bedste, også for mange andre end parterne i netop Jarndyce kontra Jarndyce.

Society

Nu mangler vi på den mudrede eftermiddag kun lige et glimt af Den Fine Verden. Den er ikke så forskellig fra Kanslerretten, man kan godt gå i fugleflugt fra den

ene til den anden. Både Den Fine Verden og Kanslerretten hviler på præcedens og det etablerede: Syvsovere, der har ligget i deres egne sære drømmelege, mens der gik tordenvejr forbi udenfor. Torneroser, som en dag bliver vækket af en prins, så alle de stegespid, der gik i stå i køkkenet, pludselig kan give sig til at dreje igen med rivende hast!

Den er ikke stor - Den Fine Verden, Society. I forhold til hele vor store verden (selvom jo også den har sine grænser, hvad den høje dommer vil opdage, når han har taget hele turen rundt og står på kanten til det tomme rum udenfor den) er den en meget lille plet. Der er meget godt i den, der er mange gode og fortræffelige mennesker i den, den har sin berettigelse. Men det gale ved den som verden er, at den er pakket ind i for meget af det vat, juvelerer lægger om deres smykker, og for meget bløduld. Man kan ikke rigtig høre de større verdener bruse udenfor, kan ikke se dem svinge sig omkring solen. Det er en altfor vel-isoleret verden, og det, der gror i den, kan blive sygt af mangel på luft.

Lady Dedlock er kommet ind fra landet for at tilbringe et par dage i sit hus i byen på gennemrejse til Paris, hvor hun regner med at blive et par uger. Derefter er hendes planer ikke fastlagt. Det siger pressens society-journalister til opbyggelse for pariserne, og de kan fortælle alt om Den Fine Verden. Det er ikke fint at få noget at vide om den på anden måde. Lady Dedlock har været oppe på det, hun i sin intime omgangskreds skødesløst kalder »sit sted« i Lincolnshire. Det er oversvømmelsernes tid i Lincolnshire. En af buerne til en bro i parken er blevet undergravet af vandet og skyllet væk. De flade marker, der strækker sig udenfor parken, er en 4-500 meter bred sø, hvor vandet står stille omkring træer som melankolske øer og hele dagen er prikket og plettet af regndråber. Lady Dedlocks »sted« har været særdeles deprimerende. Vejret har i mange døgn været så vådt, at træerne er gennemblødte, så man ikke engang kan høre, når skovhuggeren slår øksen i dem for at styne dem. De falder uden så meget som at knage. Rådyrene er gennemblødte og sætter spor som i kviksand. Et riffelskud smælder ikke i den fugtige luft, og krudtrøgen hænger som en træg lille sky over det grønne, skovklædte højedrag, der er bagtæppe for den evindelige regn. Udsigten fra Lady Dedlocks vinduer er skiftevis blyfarvet og tuschfarvet. Vaserne på den stenlagte terrasse udenfor fanger regn, regn, hele dagen, og de tunger dråber falder, dryp, dryp, dryp, hele natten igennem ned på fliserne i den arkade, der fra Arilds tid har heddet »Spøgelsets gang«. Om søndagen er den lille kirke i parken mulden og muggen, egetræs-prædikestolen bryder ud i koldsved, og man kan ligesom både lugte og smage de døde Dedlocker nede i deres krypt. Lady Dedlock (som er barnløs) kan sidde ved sit vindue, lige når mørket begynder at falde på, og se ned til portnerens lille hus, og se ilden derinde spille i vinduesruderne og røgen stå op af skorstenen, og et barn, med en kvinde i hælene for at fange det ind fra regnen, storme ud for at møde en mand i skinnende blankt olietøj, når han kommer hjem gennem porten, men det finder hun ikke underholdende. Lady Dedlock siger, at hun »har været ved at kede sig ihjel«.

Derfor er Lady Dedlock taget fra »stedet« i Lincolnshire og har overladt det til regnen og kragerne og kaninerne og rådyrene og agerhønsene og fasanerne. Det var, som om portrætterne af alle de Dedlocker, der er døde og borte, helt tabte humøret og trak sig ind i de klamme vægge, efterhånden som oldfruen gik fra det ene ærværdige værelse til det andet og slog skodderne for. Og hvornår de kan komme frem igen, ved society-pressen - der ligesom djævelen er alvidende med hensyn til fortid og nutid, men ikke fremtid - ærlig talt ikke endnu.

Sir Leicester Dedlock er kun baronet, men nogen stateligere baronet findes ikke. Hans slægt er så gammel som urfjeldet, og uendeligt meget mere respektabel. Han ser sådan på det, at verden sikkert kunne klare sig uden urfjeld, men bestemt ikke uden Dedlocker. Alt i alt kan han gå med til, at Naturen er en ganske god idé (nok en smule vulgær, hvor den ikke er indhegnet til park) men at det er de store landadelsfamilier, der egentlig har ført ideen ud i livet. Han er en gentleman, strengt samvittighedsfuld, ser ned på alt småt og småligt, vil være parat til, på stedet og med kortest tænkeligt varsel, at dø en hvilken som helst død, man kunne foreslå, hellere end give anledning til, at nogen kunne sætte den allermindste plet på hans ære. Manden er gennemhæderlig, stædig, sanddru, stolt, fuld af de stærkeste fordomme - et helt igennem urimeligt og bundforstokket menneske. Sir Leicester er så rigeligt tyve år ældre end Hendes Nåde. Han ser aldrig de 65 år igen, eller de seksogtres, eller skulle vi sige syvogtres? Nu og da piner hans gigt ham, han må gå lidt stift. Meget værdig ser han ud, med hvidgråt hår og kindskæg, jomfrueligt kalvekrøns og pletfri hvid vest, altid i blå jakke, altid med de blanke knapper knappet. Han er ceremoniel, statelig, altid belevet til fingerspidserne overfor Hendes Nåde, og sætter hendes charme og skønhed meget højt. Denne hans *courtoisie* overfor Hendes Nåde, uforandret siden de dage, da han bejlede til hende, er det eneste anstrøg af romantik hos manden.

For han har giftet sig med hende af kærlighed. Der hviskes endda stadig om, at hun ikke engang var af familie. Men der har jo nu Sir Leicester så rigeligt, at det kan tænkes, han syntes, han havde nok og kunne tillade sig at give afkald på mere. Men skønhed havde hun, og stolthed, ærgerrighed, arrogant målbevidsthed, og en forstand så god, at der kunne være blevet nok til et helt armekorps af fine damer. Da så dertil kom rigdom og position, fik alt dette tilsammen hende hurtigt løftet op og op, og nu har Lady Dedlock i snart mange år været i centrum for societyreporternes opmærksomhed, helt oppe i toppen af overklasse-træet.

Vi har allesammen hørt om Alexander, der græd, da han ikke kunne finde flere verdener at erobre. Burde i hvert fald have hørt det, da det har været ret hyppigt omtalt. Da Lady Dedlock havde erobret sin verden, smeltede *hun* ikke hen i tårer, hun måtte nærmest siges at fryse til is. En mat ro, en lidt tyndslidt imødekommenhed og en træt sindsligevægt, som intet synes hverken at interessere eller smigre - det er hendes sejrstrøfæer. Hun er hundrede procent korrekt. Hvis det skulle overgå hende at stige et trin højere op til Himlen, ville hun formentlig tage dette sidste skridt uden at vise henrykkelse.

Sin skønhed har hun stadig. Selvom den er over sin fuldeste blomstring, kan man endnu ikke sige, der er i sit efterår. Hun har et skønt ansigt - oprindeligt ville man måske snarere have kaldt det kønt end smukt, men der er kommet noget klassisk over det, siden hun er nået så højt. Hendes skikkelse er elegant og virker, som om hun var høj. Det er hun faktisk ikke, men - for at citere en vis Velbåren Bob Staples, der holder meget af at udbrede sig om det spørgsmål, »der er gjort mest muligt ud af alt det, hun har«. Samme autoritet forsikrer, at hun er absolut velholdt, og med hensyn til hendes hår har man hørt ham garantere, at hun er »det mest velstriglede kvindfolk i hele stutriet«.

Og så er Lady Dedlock, belæst med alle disse fuldkommenheder, taget fra sit »sted« i Lincolnshire (skrappt forfulgt af societypressen) for at blive et par dage i sit hus i London, inden hun tager til Paris, hvor Hendes Nåde regner med at blive et par uger, hvorefter hendes planer står hen i det uvisse. Og i hendes hus i byen møder på denne mudrede, skumle eftermiddag en gammeldags gammel herre op, sagfører, tidligere advokat i Kanslerretten. Han har i mange, mange år haft den ære at være familien Dedlocks juridiske rådgiver og har så mange støbejmsbokse mærket med det navn på stående på sit kontor, som om den for øjeblikket levende baronet var en tryllekunstner-mønt og evigt på vej gennem hele sættet ved en evigt gentagen række tricks. Den gamle herre bliver ført tværs gennem forhallen, op ad trappen, gennem salonerne, der stråler og glimrer i sæsonen og er temmelig triste nu udenfor sæsonen — et eventyrland at være gæst i, men en ørken at bo i - og til sidst bliver han meldt hos Hendes Nåde af den hvidpudrede mercurius.

Den gamle herre ser noget luvslidt ud, men han siges at have skrabet sit til sig ved at sætte aristokratiske ægteskabskontrakter og aristokratiske testamenter op og være meget rig. Det står en mystisk glorie af familiehemmeligheder omkring ham, man ved, at han har modtaget fortrolighed, og opbevarer den. Der er adelige mausolæer i diskrete lysninger i hjørner af parker, på vej til i århundreders løb at slå rod i jorden derinde mellem unge træer og bregner, der rummer færre fornemme hemmeligheder end dem, der færdes ude mellem mennesker lukket inde i Mr. Tulkinghorns bryst. Han er af, hvad man kalder »den gamle skole« - en vending, der stort set plejer at betyde en skole, der aldrig har været ny - bruger knæbenklæder med sløjfe ved knæet, gamacher eller knæstrømper. Der er den ejendommelighed ved hans sorte klæder og hans sorte strømper, at de aldrig skinner, hverken når de er af uld eller af silke. Hans tøj er, som han selv er - tavst, tilknapet, uimodtageligt for tilfældige lysstrålers nysgerrighed. Han konverserer aldrig, siger kun noget, når han konsulteres professionelt. Man kan ret ofte se ham, tavs, men fuldstændig hjemme, ved et hjørne af middagsbordet på fornemme landsteder, eller nede ved døren i de saloner i London, som gør society-pressen så veltalende. Alle kender ham, og den halve adelskalender stopper op og siger »Godaften, Mr. Tulkinghorn, hvordan har De det?«, og han tager ceremonielt imod disse hilsener og begraver dem der, hvor han gemmer resten af, hvad han ved.

Sir Leicester Dedlock er inde hos Hendes Nåde, og det glæder ham at hilse på Mr. Tulkinghorn. Der er noget ligesom feudalt hævdvundet over ham, som Sir Leicester godt kan lide, han tager det som en hyldest. Han kan også godt lide Mr. Tulkinghorns påklædning, den virker også som en slags hyldest. Den er på engang så absolut respektabel og samtidig med et anstrøg af betroet højere tyende. Den leder tanken hen på en intendant, der passer regnskabet over juridiske mysterier, eller en kældermester med ansvar for Dedlockernes juridiske vinkælder. Er Mr. Tulkinghorn mon klar over det? Måske, og måske ikke. Men det er værd at bemærke med hensyn til Lady Dedlock og alt, hvad der har med hende at gøre, og iøvrigt til hele hendes klasse, hvor hun er en af de førende og typiske for denne lille verden: hun anser sig selv for et højere, uudgrundeligt væsen, fjern fra almindelige dødeliges rækkevidde og nysgerrighed - og sådan ser hun da også sig selv i sit spejl. Men selv den matteste af alle de mange små kloder, der kredser om denne sol - fra hendes kammerpige til direktøren for den italienske Opera - ved besked om hendes svagheder, hvornår noget støder hende eller fanger hende, hvornår man skal passe på, og hvornår hun får et lune. De lever allesammen af at have taget lige så præcist mål af hendes indre som hendes modehandlerske af hendes ydre. Skal man have lanceret en ny mode, en ny manér, en ny sanger, danserinde, en nyhed indenfor juvelbranchen, en ny dværg eller kæmpe, et nyt menighedshus, et eller andet nyt, ligemeget hvad? Så er der mindst en halv snes ydmyge personer i mange forskellige stillinger, personer, som Lady Dedlock kun kender som hengivent lydige, der kan fortælle, hvordan hun skal »tages«, som om hun var et lille forkælet barn, som bruger deres liv på at »opdrage« hende. Mens de ærbødigt lader, som om de adlyder hende, lokker de hende og alle dem, hun lokker, til at følge med dem, og når de først har hende, den første, på kroen, har de dem allesammen og kan tage dem med sig, ligesom Gulliver fangede og bortførte hele Lilleputternes majestætiske flåde. »Hvis De vil have fat i vore kredse,« siger juvelererne Blaze & Sparkle - og med »vore kredse« mener de Lady Dedlock og alle de andre - »må De huske på, at det ikke er almindelige kunder. Vore kredse skal snappes fra deres svage side, og det er den og den.« »Hvis De vil have den vare til at slå an,« siger manufakturfirmaet Sheen & Gloss til deres venner fabrikkerne, »må De komme til os, for vi ved, hvordan man ta'r dem, der lancerer moden. Vi kan gøre den populær.« »Hvis De vil have den bog til at ligge fremme på bordet hos mine fornemme forbindelser,« siger boghandler Sladdery, »eller hvis De gerne vil have Deres dværg eller kæmpe til at optræde hos mine fornemme forbindelser ved deres selskaber, eller hvis De vil have mine høje forbindelser til at komme til den og den underholdning eller begivenhed, eller blive kunder i Deres restaurant, så må De altså hellere lægge det i mine hænder. For jeg er en kender af mine høje forbindelser, jeg har studeret dem, der angiver tonen, det er ikke for at være forfængelig, men jeg garanterer Dem, jeg kan vikle dem om min lillefinger,« - og Mr. Sladdery er en hæderlig og sandfærdig mand, der på ingen måde overdriver.

Så det er muligt, Mr. Tulkinghorn ikke aner, hvad Lady Dedlock lige nu sidder og tænker på. Men det er også meget muligt, at han ved det.

vidde og nysgerrighed - og sådan ser hun da også sig selv i sit spejl. Men selv den matteste af alle de mange små kloder, der kredser om denne sol - fra hendes kammerpige til direktøren for den italienske Opera - ved besked om hendes svagheder, hvornår noget støder hende eller fanger hende, hvornår man skal passe på, og hvornår hun får et lune. De lever allesammen af at have taget lige så præcist mål af hendes indre som hendes modehandlerske af hendes ydre. Skal man have lanceret en ny mode, en ny manér, en ny sanger, danserinde, en nyhed indenfor juvelbranchen, en ny dværg eller kæmpe, et nyt menighedshus, et eller andet nyt, ligemeget hvad? Så er der mindst en halv snes ydmyge personer i mange forskellige stillinger, personer, som Lady Dedlock kun kender som hengivent lydige, der kan fortælle, hvordan hun skal »tages«, som om hun var et lille forkælet barn, som bruger deres liv på at »opdrage« hende. Mens de ærbødigt lader, som om de adlyder hende, lokker de hende og alle dem, hun lokker, til at følge med dem, og når de først har hende, den første, på kroen, har de dem allesammen og kan tage dem med sig, ligesom Gulliver fangede og bortførte hele Lilleputternes majestætiske flåde. »Hvis De vil have fat i vore kredse,« siger juvelererne Blaze & Sparkle - og med »vore kredse« mener de Lady Dedlock og alle de andre - »må De huske på, at det ikke er almindelige kunder. Vore kredse skal snappes fra deres svage side, og det er den og den.« »Hvis De vil have den vare til at slå an,« siger manufakturfirmaet Sheen & Gloss til deres venner fabrikkerne, »må De komme til os, for vi ved, hvordan man ta'r dem, der lancerer moden. Vi kan gøre den populær.« »Hvis De vil have den bog til at ligge fremme på bordet hos mine fornemme forbindelser,« siger boghandler Sladdery, »eller hvis De gerne vil have Deres dværg eller kæmpe til at optræde hos mine fornemme forbindelser ved deres selskaber, eller hvis De vil have mine høje forbindelser til at komme til den og den underholdning eller begivenhed, eller blive kunder i Deres restaurant, så må De altså hellere lægge det i mine hænder. For jeg er en kender af mine høje forbindelser, jeg har studeret dem, der angiver tonen, det er ikke for at være forfængelig, men jeg garanterer Dem, jeg kan vikle dem om min lillefinger,« - og Mr. Sladdery er en hæderlig og sandfærdig mand, der på ingen måde overdriver.

Så det er muligt, Mr. Tulkinghorn ikke aner, hvad Lady Dedlock lige nu sidder og tænker på. Men det er også meget muligt, at han ved det.

Sir Leicester giver ham hånden. »Hendes Nådes sag har jo været for Kanslerretten ikke, Mr. Tulkinghorn?«

»Jo. Den var for i dag,« svarer Mr. Tulkinghorn med et af sine diskrete buk for Hendes Nåde, der hviler sig på en sofa ved kaminen og dækker sit ansigt for den direkte hede med en håndskærm. »Det ville vel,« siger Hendes Nåde, endnu med al Lincolnshires trøstesløshed i stemmen, »være spildt at spørge, om der kom noget ud af det?«

»I dag er der ikke sket noget, som De ville kalde noget,« svarer Mr. Tulkinghorn.

»Det gør der jo aldrig,« siger Hendes Nåde.

Sir Leicester har ikke noget imod en endeløs Kanslerretssag. Den er langsommelig, bekostelig, britisk og forfatningsmæssig. Han personligt er ikke indblandet eller særlig interesseret i denne sag, som Lady Dedlock bragte ham sin andel i som sin eneste medgift, og han går med en svag fornemmelse af, at der er noget let latterligt for en Dedlock ved at være blandet ind i en sag, som ikke bærer hans navn. Men selvom Kanslerretten af og til skulle være lidt længe om at finde frem til retfærdigheden og nu og da måske kan komme til at forvirre begreberne; en smule, betragter han den, i forbindelse med forskellige andre lidt tågede institutioner, som højdepunktet af, hvad menneskelig visdom kan udtænke for at få hvad som helst afgjort for evigt (set ud fra dødeliges synsvinkel). Og alt i alt er han fuldt og fast overbevist om, at hvis han på nogen måde gav indtryk af at billige nogen klage over den, ville det være at sanktionere og opmuntre til, at en eller anden underklasseperson ville rejse oprør og lave ulykker — som Wat Tyler dengang i 1381.

»Der blev afgivet et par nye beedigede erklæringer, og da de er ret korte, og da jeg principielt holder på, at mine klienter skal vide, hvad der sker i deres sag (Mr. Tulkinghorn er en forsigtig mand, der ikke påtager sig noget ansvar) og da jeg ser, De agter Dem til Paris, kommer jeg desværre til lige at plage Dem. Jeg har dem her i lommen.«

(Sir Leicester skulle også til Paris, men det kun var Lady Dedlock, societypressen faldt i svime over.)

Mr. Tulkinghorn tager sine dokumenter frem, beder om tilladelse til at lægge dem på en lille forgyldt amulet af et bord ved Hendes Nådes albue, tager sine briller på og begynder at læse højt, i lyset af en vel afskærmet lampe: »For Kanslerretten. Mellem John Jardyce -«

Hendes Nåde afbryder, beder ham springe så mange af de tekniske gyseligheder over som muligt.

Mr. Tulkinghorn kigger op over brillerne og begynder igen, lidt længere nede. Hendes Nåde hører skødesløst og demonstrativt ikke efter. Sir Leicester i lænestolen sidder og ser ind i ilden og synes at finde et stateligt velbehag i de juridiske gentagelser og kedsommeligheder, som i en slags nationalt bolværk. Så blusser ilden tilfældigvis op. Der bliver meget varmt der, hvor Hendes Nåde sidder, håndskærmen er mere dekorativt end nyttig, den er dyr, men lille, Hendes Nåde skifter stilling, kommer til at se på dokumenterne på bordet - ser nærmere på dem - ser endnu mere intenst på dem - og spørger impulsivt: »Hvem har skrevet det der af?«

Mr. Tulkinghorn stopper brat op, overrumplet af Hendes Nådes pludselige opmærksomhed og noget usædvanligt i hendes stemme.

»Jeg mener - er det det, man kalder juristhånd?« siger hun, ser ham skødesløst nok lige ind i øjnene og leger med håndskærmen.

»Ikke typisk. Jeg ville tro (Mr. Tulkinghorn studerer håndskriften, mens han udtaler

sig) at kopisten har lært sig den efter at have formet sin oprindelige håndskrift. Hvorfor spørger De?»

»Hvadsomhelst for at få en lille afbrydelse i den gyselige monotoni. Gå endelig videre.«

Mr. Tulkinghorn læser. Heden bliver stærkere, Hendes Nåde dækker for sit ansigt. Sir Leicester blunder, vågner op med et sæt og udbryder: »Hva'? Sagde De noget?»

Mr. Tulkinghorn har hastigt rejst sig. »Jeg er bange for, at Lady Dedlock er syg.«

»Et lille ildebefindende,« mumler damen med hvide læber, »ikke andet. Men jeg føler mig så dødsens mat. Nej, lad være med at tale til mig. Ring efter nogen til at hjælpe mig ovenpå.«

Mr. Tulkinghorn trækker sig tilbage til salonen ved siden af. Der høres ringen, slæbende og trippende fodtrin, så bliver der stille. Og mercurius beder Mr. Tulkinghorn komme ind igen.

»Det går allerede bedre. (Sir Leicester giver Mr. Tulkinghorn tegn til at sætte sig og læse videre for ham alene.) Men jeg blev virkelig forskrækket. Jeg har aldrig før set Hendes Nåde besvime. Men nu er vejret jo også så trykkende trist - og hun var faktisk meget nær ved at kede sig syg oppe i Leicestershire.«

Lidt fremskridt

Det er lidt svært for mig at få begyndt at skrive min del af disse sider, for jeg ved jo, at jeg ikke er begavet. Det har jeg altid vidst. Jeg kan huske, da jeg var en meget lille pige, at jeg plejede at sige til min dukke, når vi var alene: »Altså, Dukkelse, du ved jo godt, at jeg ikke er begavet, du kommer til at være sød og lade være med at skælde mig ud!« Og så sad hun der i den store lænestol, med sine dejlige røde kinder og rosenlæber, og stirrede på mig - eller måske ikke så meget på mig som på ingenting - mens jeg sad og masede med at sy, og fortalte hende alle mine hemmeligheder.

Min kære gamle dukke! Jeg var sådan en genert lille en, at jeg næsten aldrig vovede at lukke min mund op og aldrig vovede at åbne mit hjerte for andre end hende. Jeg kan næsten komme til at græde ved at huske, hvor jeg var lettet hver dag, når jeg kom fra skole og kunne løbe op på mit værelse og sige: »Åh, kære, gode, Dukkelse, jeg vidste jo, at du sad og ventede på mig!« Og så sætte mig på gulvet og støtte albuen mod hendes store lænestol og fortælle om alt det, jeg havde lagt mærke til, siden vi sidst sås. Jeg har altid haft det med at lægge mærke til ting - ikke at jeg er hurtig til at opfatte, åh nej, slet ikke - men sådan, lige så stille lægge mærke til, hvad der skete omkring mig, og ønske at jeg forstod det lidt bedre. Jeg har bestemt ikke nogen skarp iagttagelsesevne, nej da. Det er ganske vist, som om det lysner lidt, når det drejer sig om nogen, jeg holder meget af. Men nu er jeg måske bare forfængelig.

Lige fra den tid, jeg begynder at kunne huske, blev jeg - ligesom prinsesser i eventyrene - opdraget af min gudmor. (Ikke at jeg var nogen yndig prinsesse, slet ikke.) Jeg kendte hende ikke som andet. Åh, hun var en god, god kvinde! Hun gik i kirke tre gange hver eneste søndag, og til morgenbøn hver onsdag og fredag, og til alle de menigheds møder, der var, hun svigtede aldrig. Hun var smuk. Hvis bare hun ville smile (plejede jeg at tænke) ville hun se ud som en engel - men hun smilede aldrig. Hun var altid så alvorlig og så streng. Hun var jo så god, så god selv, sagde jeg til mig selv, at hun var nødt til at se så vred ud på livet, fordi de andre var så slette. Jeg følte mig altid så forskellig fra hende - selv når man husker på forskellen på en voksen kvinde og et barn. Så ussel, så ubetydelig, så fjern fra hende, at jeg aldrig kunne være utvungen sammen med hende, nej, jeg kunne altså ikke engang elske hende sådan, som jeg gerne ville. Jeg blev så ked af det, hver gang jeg tænkte på, hvor god hun var, og hvor lidt jeg var hende værdig, og jeg plejede at håbe så brændende på, at mit hjerte kunne forbedre sig, og det var noget, jeg meget tit diskuterede med min kære gamle dukke. Men jeg har aldrig elsket min gudmor, som jeg burde have elsket hende, og som jeg sikkert ville have elsket hende, hvis jeg havde været et bedre menneske, dengang jeg var en lille pige.

Jeg vil tro, det var det, der gjorde mig mere frygtsom og indadvendt, end jeg var af naturen, og gjorde Dukkeline til den eneste ven, jeg følte mig fri og mig selv sammen med. Men der skete noget, da jeg endnu var temmelig lille, som gjorde sit til det.

Jeg havde aldrig hørt nogen nævne min mor. Jeg havde heller aldrig hørt noget om min far, men jeg var nu mere interesseret i min mor. Jeg kunne ikke mindes nogensinde at have båret sorg for hende, ejendelig en sort kjole. Ingen havde nogensinde vist mig hendes grav. Jeg vidste ikke engang, hvor den var. Og man havde aldrig lært mig at bede for andre slægtninge end min gudmor. Jeg havde mere end en gang været inde på det spørgsmål, som optog mig så meget, overfor Mrs. Rachael. Hun var det eneste tyende i huset, det var hende, der tog lyset og gik sin vej med det, når jeg var lagt i seng (hun var også en god kvinde, men meget kort for hovedet overfor mig). Men hun sagde altid bare »Godnat, Esther«, og gik og lod mig være alene.

Jeg var dagelev i en kostskole i nærheden. Der gik syv piger i den skole, og selvom de kaldte mig lille Esther Summerson, kom jeg aldrig hjem til nogen af dem. De var ganske vist allesammen ældre end jeg (jeg var langt den yngste i den skole) men der lod til at være et eller andet foruden det imellem dem og mig, ganske bortset fra, at de allesammen var dygtigere, end jeg var, og vidste så meget mere. Den allerførste uge, jeg gik i skolen, var der (det husker jeg så tydeligt) en af dem, der inviterede mig til et lille selskab, og jeg blev så glad. Men min gudmor skrev et stift brev om, at jeg ikke kunne komme, så jeg kom ikke med. Jeg kom aldrig nogensinde nogen steder.

Så var det min fødselsdag. Skolen havde fri på de andres fødselsdage, - ikke på

min. Der var fest og gaver hjemme hos de andre på deres fødselsdage, det vidste jeg, fordi jeg hørte pigerne fortælle om det - men aldrig på min. Min fødselsdag var den tristeste dag hele året rundt hjemme hos os.

Jeg har sagt noget om, at medmindre min forfængelighed bedrager mig (hvad der udmærket kan tænkes, for man kan jo godt være forfængelig uden selv at være klar over det - jeg mener altså ikke, jeg er det) opfatter jeg skarpere, når jeg holder af nogen. Jeg er en meget kærlig natur, og det er ikke umuligt, at jeg kunne føle det igen lige så skarpt nu - hvis det lod sig gøre at føle sådan mere end een gang - det sår, jeg fik den fødselsdag.

Vi havde spist til middag, og min gudmor og jeg sad ved bordet foran ilden. Uret dikkede, ilden knitrede. Andre lyde var der hverken i stuen eller i huset i lang tid, hvor længe husker jeg ikke. Men så kom jeg lige til frygtsomt at kigge op fra mit sytøj og se min gudmor sidde og stirre mørkt på mig henover bordet. »Lille Esther, det ville have været langt bedre for dig, om du ikke havde haft nogen fødselsdag, om du aldrig var blevet født,« sagde hun.

Jeg kom til at græde og hulke. »Kære gudmor, jamen fortæl mig dog, vil du ikke godt fortælle mig det, døde mor af, at jeg blev født?«

»Nej. Lad så være med at spørge mere, barn.«

»Åh, jamen fortæl mig dog noget om hende. Vil du ikke godt, kære gudmor, jeg beder dig. Hvad har jeg gjort hende? Hvordan har jeg mistet hende? Hvorfor er jeg så forskellig fra andre børn, og hvorfor er det min skyld, kære gudmor? Nej, nu må du ikke gå din vej. Du *må* fortælle mig det!«

Jeg var angst bagved min gråd, jeg greb fat i hendes kjole og faldt på knæ for hende. Hun havde hele tiden sagt: »Slip mig! Hold op!« Men nu stod hun stille.

Hendes vrede, mørke ansigt havde så stor magt over mig, at det stoppede mig midt i mit voldsomme udbrud. Jeg rakte min rystende lille hånd op for at gribe om hendes, bede hende så inderligt om forladelse, men da hun så ned på mig, tog jeg min hånd til mig og lagde den på mit vildt bankende hjerte. Hun løftede mig op, satte sig i sin stol, holdt mig stående foran sig og sagde, langsomt, med kold og sagte stemme -jeg kan endnu se hendes rynkede pande, hendes finger, der pegede på mig: »Din mor, Esther, er din skam, og du var hendes. Den tid vil komme - og tidsnok - hvor du vil forstå det bedre og komme til selv at føle det, som kun en kvinde kan føle det. Jeg har tilgivet hende (men hendes ansigt tilgav ikke) hvad hun gjorde mod mig, det taler vi ikke mere om, selvom det var værre, end du nogensinde vil kunne forstå -eller nogen anden end jeg, som det gik ud over, nogensinde vil få at vide. Hvad dig angår, usalige barn, forældreløs og vanæret fra den første af disse årsdage for det Onde, så bed du hver dag om, at andres synder ikke må komme over dit hoved, som det står i skriften, at de vil. Glem din mor, og lad alle andre, der virkelig vil vise hendes ulykkelige barn godhed, få lov til at glemme hende. Og gå så!«

Men da jeg - kold helt ind til marven - ville gå min vej fra hende, standsede hun

mig og tilføjede: »Ydmyghed, selvfornægtelse, utrætteligt, flittigt arbejde - det er forberedelsen til et liv, der er begyndt med sådan en skygge over sig. Du er forskellig fra andre børn, Esther, fordi du ikke som alle andre kun er født i arvesynden og under Guds vrede. *Du* er særligt mærket af Hans finger.«

Jeg gik op til mig selv og listede i seng og lagde min dukkes kind ind imod min, der var våd af tårer, og holdt denne min eneste ven tæt ind til mig og græd mig i søvn. Kun halvt forstået som min sorg var, så havde jeg dog forstået, at jeg aldrig nogensinde havde glædet nogens hjerte ved at være til, og at jeg ikke var det for noget menneske her på jorden, som Dukkeline var for mig. Åh, nej dog, hvor holdt vi os meget alene sammen efter det, hun og jeg, og hvor tit har jeg ikke fortalt min egen dukke den historie om min fødselsdag, og betroet hende, hvor jeg ville prøve og stræbe så hårdt jeg kunne, for at gøre den fejl, jeg var født med, god igen (for jeg var jo klar over, at jeg måtte være skyld i den, selvom jeg følte mig uskyldig). At jeg skulle gøre alt, efterhånden som jeg blev større, for at blive flittig, nem og venlig, og måske være til nytte for andre og få nogen til at holde af mig, hvis det lod sig gøre. Det er forhåbentlig ikke selvmedlidenhed, hvis jeg lige kommer til at græde lidt nu, når jeg tænker tilbage på dengang. Jeg er meget taknemlig, jeg er meget glad til sinds, men jeg kan nu ikke få de tårer fra at stige op i øjnene.

Nå - så er de øjne tørret, og jeg kan fortælle fornuftigt videre. Efter den fødselsdag følte jeg så meget stærkere, hvor fjernt min gudmor og jeg stod hinanden, og forstod så klart, at jeg optog en plads i hendes hjem, der hellere måtte have stået tom, at det blev endnu sværere for mig at søge kontakt med hende end før, selvom jeg da var hende så inderligt taknemlig i mit hjerte. Det samme følte jeg i forholdet til mine skolekammerater, det samme følte jeg overfor Mrs. Rachael, som var enke, og overfor hendes datter, som hun var, åh, så stolt af, og som kom og besøgte hende hveranden uge. Jeg holdt mig meget i baggrunden og var stilfærdig og gjorde mit bedste for at være rigtig flittig.

Der var en solskinseftermiddag, hvor jeg havde fulgtes hjem fra skole med min lange skygge, med mine bøger i tasken, og jeg lige skulle til at gå stille ovenpå til mit eget værelse som sædvanlig, da min gudmor kom frem i døren til dagligstuen og kaldte mig ned igen. Der var - hvad der var noget helt usædvanligt - en fremmed derinde hos hende. En stor og bred og imponerende herre, helt i sort og med hvidt halsbind, en svær guldurkæde med segl, guldlorgnetter og en stor signetring på lillefingeren.

»Det er barnet,« sagde min gudmor, ligesom afsides, til ham, og fortsatte så i sin naturlige hårde tone: »Her ser De Esther.«

Herren løftede lorgnetterne for at se på mig og sagde: »Kom her, lille ven!« Han gav mig hånden og bad mig tage kysen af - hele tiden med øjnene på mig. Da jeg havde gjort, som han sagde, sagde han: »Jaså«, og så sagde han »Javel«. Så smækkede han lorgnetterne sammen og lagde dem i et rødt etui og lænede sig tilbage i stolen og sad og drejede etuiet i hænderne, og så nikkede han lige til min

gudmor. Hun sagde: »Så må du gerne gå ovenpå, Esther!« og jeg nejede for ham og gik ud af stuen.

Det må så have været to år senere, og jeg har næsten været fjorten -den forfærdelige aften. Min gudmor og jeg sad ved kaminen. Jeg læste højt, hun hørte til. Jeg var som sædvanlig kommet nedenunder klokken ni for at læse Biblen for hende, og jeg sad og læste Johannesevangeliet, der hvor vor Frelser bøjede sig ned og skrev på jorden med sin finger, dengang de kom til ham med kvinden, der havde syndet.

»Da de nu blev ved med at spørge ham, rettede han sig op og sagde: Den af jer, som er uden synd, lad ham være den, der kaster den første sten«.

Jeg gik i stå ved, at min gudmor rejste sig, greb sig til hovedet og med den skrækkeligste stemme råbte, fra et helt andet sted i bogen: »Våg derfor! Lad ham ikke finde jer sovende, når han pludselig kommer! Hvad jeg siger til jer, det siger jeg til alle: våg!«

Og som hun stod der foran mig og gentog det om og om, faldt hun sammen på gulvet. Jeg behøvede ikke at kalde på hjælp, man havde hørt hende overalt i huset og helt ud på gaden. Man fik hende lagt i seng. Der lå hun godt en ugestid, næsten uforandret at se på, med det smukke, resolute, vrede ansigt, jeg kendte så godt, som hugget i sten. Og mange, mange gange, både om dagen og om natten, sad jeg der og lagde kinden på puden ved siden af det ansigt, for at hun måske bedre kunne høre mig hviske forsigtigt, takke hende, bede for hende, tigge om hendes velsignelse og tilgivelse, om at give mig bare det allermindste tegn på, at hun vidste, jeg var der, og kunne høre mig. Nej, nej, nej. Hendes ansigt sagde ingenting, fortrak ikke en mine. Lige til det sidste var det vredt og uformildet. Dagen efter min stakkels gode gudmors begravelse dukkede herren i sort med det hvide halsbind op igen. Mrs. Rachael sendte besked til mig om at komme ned, og jeg fandt ham i samme stol, som om han aldrig havde været borte.

»Jeg hedder Kenge,« sagde han. »Du kan måske huske mig, lille ven. Kenge & Carboy, Lincoln's Inn.«

Jeg svarede, at jeg godt kunne huske, jeg havde set ham engang før.

»Sæt dig - nej, kom lidt nærmere. Nej, lad være med at se så ulykkelig ud, ikke, det nytter jo ingenting. Ja, Mrs. Rachael, det er vel ikke noget nyt for Dem, der var så godt inde i Miss Barbarys forhold, at hendes indkomst falder bort med hendes død, og at vor unge dame her, nu da hendes tante er død -«

»Min tante!«

»Ja, hvorfor blive ved med at tilsløre sagens rette sammenhæng, når det ikke længer tjener noget formål,« sagde Mr. Kenge glat, »tante i kødets, men ikke i lovens forstand. Nej, tag dig da ikke det så nær! Ikke græde! Ikke ryste sådan over hele kroppen -. Mrs. Rachael, vor lille veninde her har vel hørt om - øh - Jarndyce kontra Jarndyce?«

»Aldrig,« sagde Mrs. Rachael.

Mr. Kenge satte lorgnetterne for øjnene: »Jamen kan det da være rigtigt? Har vor lille veninde her - altså, du *må* ikke tage sådan på vej, vel, tag dig det dog ikke så nær - aldrig har hørt om Jarndyce kontra Jarndyce?« Jeg rystede på hovedet, anede ikke, hvad han talte om.

»Aldrig hørt om Jarndyce kontra Jarndyce?« Mr. Kenge kiggede på mig ovenover lorgnetterne og drejede og drejede på sit etui, som om han sad og kælede for det. »Ikke om en af de største Kanslerretssager i mands minde? Ikke om Jarndyce kontra Jarndyce - den - en - i sig selv et Kanslerretssystemets monument. Den hvor - det tør jeg roligt sige - hver eneste vanskelighed, hver eneste alternativ mulighed, hver eneste juridisk finesse, hver eneste procedurevariation, der tænkes kan i denne ret, forekommer gang på gang? Det er en sag, der ville være utænkelig udenfor dette vort store, frie fædreland. Jeg ville skønne, Mrs. Rachael (jeg er bange for, han henvendte sig til hende, fordi jeg måske ikke hørte godt nok efter) at alene sagsomkostningerne pr. dags dato beløber sig til et sted mellem *tresindstyve og halvfjerdsindstyvetusind pund!*« Mr. Kenge lænede sig tilbage i stolen.

Jeg følte mig meget uvidende, men hvad skulle jeg sige? Jeg vidste så uendelig lidt om det, han snakkede om, at jeg allerede dengang ikke begreb et suk.

»Og den sag har hun aldrig hørt om! Fantastisk!« sagde Mr. Kenge.

Mrs. Rachael svarede: »Mrs. Barbary, der nu er steget op blandt englene -«

(»Utvivlsomt,« indskød Mr. Kenge høfligt.)

»- ønskede ikke, at Esther skulle kende til andet, end hvad hun havde godt af. Og andet har hun ikke lært eller hørt om her.«

»Nå, ja, det kan måske også være meget rigtigt, sådan set,« sagde Mr. Kenge. Og så var det mig, han talte til: »Nu da Miss Barbary, din eneste slægtning (rent faktisk, altså, for jeg må gøre opmærksom på, at juridisk set har du ingen) er død, og det naturligvis ikke kan forventes, at Mrs. Rachael -«

»Du godeste, nej!« brød Mrs. Rachael omgående ind.

»Det forstår sig - at Mrs. Rachael skulle påtage sig at tage sig af dig og forsørge dig (nej, nu *må* du altså ikke græde så forskrækkeligt) kan jeg få lejlighed til at vende tilbage til et forslag, som man allerede for godt to år siden bemyndigede mig til at stille Miss Barbary, og som, omend det dengang blev afvist, må forstås sådan, at det blev stående åbent og nu under disse sørgelige omstændigheder, der siden er indtruffet, kan genfremsættes. Se, hvis jeg nu tilkendegiver, at jeg, dels i Jarndyce kontra Jarndyce og dels generelt, repræsenterer en person, der, omend han har sine særheder, er af høj menneskelig kvalitet, kan man så på nogen måde insinuere, at jeg derved har overskredet min professionelle diskretionspligt?« Mr. Kenge lænede sig igen tilbage i stolen og betragtede os afventende.

Det lod til, at lyden af hans egen stemme var ham det kærester her i verden. Jeg kunne godt forstå det, for den var rund og fuldtonende og fik hvert eneste ord til at lyde så væsentligt. Han lyttede så åbenlyst tilfreds til sig selv, slog sommetider ganske let takt til sin egen musik med hovedet, eller rundede en sætning af med hånden. Han imponerede mig dybt - allerede dengang. Og det var før jeg fik at vide, at han kopierede en meget stor adelsmand, en af hans klienter, og at han mand og mand imellem hed Konversations-Kenge.

Han fortsatte: »Efter at Mr. Jarndyce er blevet bekendt med den -skulle vi sige forladte - situation, vor unge veninde her befinder sig i, tilbyder han at lade hende sætte i en førsteklases kostskole, hvor hendes opdragelse kan fuldføres, hendes velbefindende sikres og alt, hvad hun indenfor rimelighedens grænser kan få brug for, ydes hende, og hvor hun på bedst mulig vis vil blive uddannet til den stilling her i tilværelsen, som - skal vi kalde det forsynet? - har fundet det for godt at placere hende i.«

Mit hjerte strømmede i den grad over, både ved det, han sagde, og hans gribende måde at sige det på, at jeg ikke kunne få et ord frem, selvom jeg prøvede på det.

Han fortsatte: »Mr. Jarndyce stiller ingen anden betingelse, end at han udtrykker forventning om, at vor unge veninde ikke på noget tidspunkt vil forlade bemeldte etablissement uden hans viden og godkendelse. At hun samvittighedsfuldt vil bestræbe sig for at erhverve sig de færdigheder, hvoraf hendes eksistens til sin tid vil komme til at afhænge. At hun vil følge dydens og ærens vej og - altså, så fremdeles.« Det var mig endnu mere umuligt at få et ord frem end før.

Mr. Kenge fortsatte. »Og hvad siger så vor unge veninde? Tag dig tid, tag dig god tid! Jeg afventer vor unge venindes svar. Men tag dig tid!«

Jeg behøver næppe at sige, hvad det hjælpeløse, forladte væsen gerne ville have været i stand til at svare. Det, hun fik frem, ville være lettere at gentage, hvis det havde været umagen værd. Det, hun følte og vil føle til sine dages ende, kan jeg simpelthen ikke finde ord for.

Samtalen fandt sted i Windsor, hvor jeg (så vidt jeg vidste) havde boet hele mit liv. Ugen efter tog jeg, udstyret med alt, hvad jeg kunne få brug for, med postvognen til Reading. Mrs. Rachael var altfor god til at føle noget ved at skilles fra mig, men så god var jeg ikke, jeg græd bitterligt. Jeg syntes, jeg burde være kommet hende nærmere i alle disse mange år, have fået hende til at bryde sig i hvert fald så meget om mig, at hun ville være lidt ked af det. Da hun gav mig det ene kolde farvelkys på panden - som en dråbe smeltet sne fra bislaget over døren -føjte jeg mig så elendig og skyldig, at jeg klyngede mig til hende og fortalte hende, at jeg godt vidste, det var min egen skyld, at hun havde så let ved at sige farvel til mig.

Hun svarede: »Nej, Esther. Ikke din skyld. Din ulykkes skyld.«

Vognen holdt ved den lille låge ind til plænen - vi var ikke gået ud, før vi hørte hjulene - og sådan forlod jeg hende altså med tungt hjerte.

Hun var gået indenfor og havde lukket døren, inden de fik løftet mine kufferter op ovenpå vognen. Sålænge jeg kunne se huset, stirrede jeg tilbage efter det gennem tårer ud af vinduet. Min gudmor havde testamenteret Mrs. Rachael den smule, hun efterlod sig, det skulle sælges ved auktion, og et gammelt kamintæppe med rosenmønster - jeg husker det som den første ting her i verden, jeg virkelig havde lagt mærke til - hang udenfor i frost og sne. Et par dage før havde jeg - jeg skammer mig næsten ved at fortælle det - svøbt min kære gamle dukke i hendes sjal og lige så stille begravet hende ude i haven under det træ, der skyggede for det vindue, der havde været mit. Nu havde jeg ikke andre venner mere end min fugl, og den havde jeg med i bur.

Da jeg ikke længer kunne se huset, sad jeg, med fugleburet anbragt nede i strået i bunden af vognen, og lænede mig frem i sædet, så jeg kunne se ud af det højsiddende vindue. Jeg så på de frosthvide træer, der stod som smukke skibsmaster, og markerne der var så bløde og hvide af den sne, der var faldet om natten, solen, der var så rød og gav så lidt varme, isen, der var mørk som metal der, hvor skøjtølberne, og børn der lavede glidebaner, havde skudt sneen væk. Der var en herre i vognen, han sad overfor og så meget stor ud i en masse overtøj og tæpper, men han stirrede ud af det andet vindue og tog ingen notits af mig. Jeg tænkte på min døde gudmor. På den aften, da jeg sad og læste for hende, på hendes stivnede vrede og strenge ansigt i sengen. På det fremmede sted, jeg skulle til, hvem jeg ville møde der, og hvad de mon ville sige til mig. Da en stemme her i vognen gav mig et frygteligt chok.

Den sagde: »Hvorfor fanden græder du?«

Jeg blev så skræmt, at jeg mistede mælet og bare lige kunne hviske: »Mig?« For jeg vidste da selvfølgelig, at det måtte være herren i over-tøjsbylten, selvom han stadig sad og stirrede ud af vinduet.

»Ja, dig.« Han vendte sig om mod mig.

»Jeg var ikke klar over, at jeg græd,« stammede jeg.

»Men det gør du altså. Se her!« Han lænede sig helt over til mig fra den anden ende af vognen og strøg mig over øjnene med det store pelsopslag på sit ærme (men uden at det gjorde ondt) og viste mig, at skindet var vådt.

»Nå. Der kan du selv se. Du græder.« »Ja.«

»Og hvad græder du så for? Er du ked af at komme derhen?«

»Hvorhen?«

»Der, hvor du skal hen, selvfølgelig.«

»Det glæder jeg mig meget til.«

»Jamen så tag og se glad ud.«

Jeg syntes, det var en meget mærkelig herre, eller i hvert fald at det, jeg kunne se af ham, var mærkeligt, for han var pakket ind lige op til hagen, og man kunne

næsten ikke se hans ansigt for en pelshue med øreklapper, der gik helt ned og var bundet under hagen. Men nu havde jeg taget mig sammen, og jeg var ikke bange for ham. Jeg fortalte ham, at jeg nok havde grædt, fordi min gudmor var død, og fordi Mrs. Rachael slet ikke havde været spor ked af at komme af med mig.

»Pokker i Mrs. Rachael! Hun kan flyve væk på et kosteskaft, med blæsevejr i ryggen,« sagde herren.

Nu begyndte jeg at blive rigtig bange for ham og så meget forundret på ham. Men jeg syntes nu, han havde rare øjne, selvom han sad der og blev ved med at mumle noget vredt og ikke særlig pænt om Mrs. Rachael.

Lidt efter slog han sin yderste frakke tilside - den var vid og stor nok til at være frakke for hele vognen - og stak armen langt ned i en dyb indvendig lomme.

»Se her,« sagde han. »I den pakke (den var nydeligt svøbt i papir) er der et stykke af den bedste plumkage, der kan købes for penge - med sukkerglasur udenpå så tyk så fedtet på en lammekotelet. Og her er en lille postej (en juvel både med hensyn til størrelse og karat) den er lavet i Frankrig. Og kan du gætte af hvad? Den fedeste, fine gåselever. Du kan tro, den smager! Lad mig se dig spise de ting.«

Jeg svarede: »Mange tak, rigtig mange tak, men nu må De endelig ikke blive fornærmet, det er altfor fint til mig.«

»Talt ud på knock-out!« sagde herren, hvad jeg ikke forstod, hvad han mente med, og så smed han begge pakkerne ud af vinduet. Så sagde han ikke mere til mig, før han stod af, lidt før Reading. Der rådede han mig til at være flink og flittig og gav mig hånden. Jeg var ærlig talt lettet, da han var væk. Vi satte ham af ved en milesten. Senere gik jeg tit tur den vej, og i lang tid måtte jeg altid tænke på ham, og regnede så småt med måske at møde ham. Men det skete aldrig, og med tiden glemte jeg ham.

Da postvognen holdt igen, kiggede en smart lille dame op til vinduet og sagde: »Miss Donny.«

»Nej, undskyld, Esther Summerson.«

»Netop. Miss Donny,« sagde damen.

Så blev jeg klar over, at hun havde præsenteret sig, og bad Miss Donny meget undskylde misforståelsen, og da hun bad mig om det, viste jeg hende, hvilke kufferter der var mine. En tjenestepige, der også var meget smart, sørgede for, at de blev bragt ud til en lille grøn vogn, og så stod Miss Donny, pigen og jeg ind i vognen og blev kørt videre fra stoppestedet.

»Vi har alting parat til at tage imod dig, Esther,« sagde Miss Donny, »og vi har lagt en studieplan for dig i overensstemmelse med din formynder Mr. Jarndyces ønsker.«

»Min - undskyld - hvem, Miss Donny?«

»Din formynder, Mr. Jarndyce.«

Det gjorde mig så forvirret, at Miss Donny troede, jeg var blevet dårlig af kulden, og lånte mig sin lugteflaske.

»Kender De min - formynder Mr. Jarndyce, frøken?« spurgte jeg efter en vis tøven.

»Ikke personligt, Esther, kun gennem hans sagførere, Kenge & Carboy i London. Mr. Kenge er absolut en personlighed. Så imponerende til at udtrykke sig. Han har sætningskonstruktioner, der må kaldes direkte majestætiske!«

Det kunne jeg kun give hende ret i, men stiltiende, jeg var altfor desorienteret. Det blev værre ved, at vi så hurtigt nåede vort bestemmelsessted, inden jeg havde fået tid til at samle mig, og jeg tror aldrig, jeg glemmer, hvor tåget og uvirkeligt, alt på Miss Donnys skole - Greenleaf, hed den - forekom mig den eftermiddag.

Men jeg følte mig meget hurtigt hjemme. Jeg vænnede mig så let til den daglige tilværelse på Greenleaf, at jeg snart følte det, som om jeg havde været der meget længe, og at min gamle tilværelse hos min gudmor snarere havde været en drøm end noget virkeligt.

Her var det fastlagt på klokkeslet, hvad man skulle foretage sig, og alt gik i denne faste rutine.

Vi var tolv, der boede på skolen, og der var to Miss Donny'er, tvillingsøstre. Planerne for mit vedkommende var, at jeg før eller senere ville komme til at ernære mig som guvernante og skulle lære det. Så ikke alene blev jeg selv undervist i alt, hvad man kunne lære på Greenleaf, men jeg blev meget tidligt sat til at prøve at undervise andre. Den forskel blev der gjort for mit vedkommende lige fra begyndelsen, skønt jeg i alle andre henseender blev behandlet på lige fod med de andre. Jo mer jeg lærte, jo mer kom jeg til at undervise i, så i tidens løb fik jeg meget travlt, og det var jeg glad for, fordi det fik de andre søde piger til at holde af mig. Det blev efterhånden til, at hver gang der kom en ny pige, som var lidt nedtrykt og ulykkelig, kom hun - ja, jeg ved ikke hvorfor - til at sætte så stor pris på mig, at jeg blev sat til at tage mig af alle de nye. De sagde, at jeg var så venlig. Jeg synes, det var dem, der var det! Jeg tænkte tit på det løfte, jeg havde givet mig selv, dengang på min fødselsdag, om at prøve på at være flittig, nem og åben og måske være til nytte for andre og få en eller anden til at holde af mig, hvis jeg kunne, og jeg må altså sige, at jeg næsten var flov over at opfylde så lidt af det og få så meget.

Jeg tilbragte seks stille, lykkelige år på Greenleaf. Der så jeg gudskelov aldrig på min fødselsdag i noget ansigt, at det havde været bedre, om jeg aldrig var blevet født. Når dagen kom, fik jeg så mange kærlige småhilsener og gaver, at de lyste op på mit værelse fra nytårsdag til næste jul.

I de seks år havde jeg ikke været udenfor skolen, bortset fra besøg i det

nærmeste nabolag i ferierne. Da det første halve år var gået, havde jeg på Miss Donnys opfordring vist den høflighed at skrive til Mr. Kenge for at lade ham vide, at jeg var meget glad for at være på Greenleaf og meget taknemlig. Jeg fik en formel anerkendelse af modtagelsen af mit brev, med en tilføjelse: »Indholdet er noteret og vil blive meddelt vor klient.« Siden hørte jeg af og til bemærkninger mellem Miss Donny og hendes søster om, hvor præcist mine skolepenge blev betalt, og to gange årlig tog jeg mig den frihed at skrive et brev som det første. Jeg fik altid med omgående post det tilsvarende svar, med samme runde håndskrift og underskrevet Kenge & Carboy med en anden håndskrift, som jeg formodede, var Mr. Kenges.

Det er altså lidt mærkeligt at sidde her og skrive alt det om mig selv, som om det var *min* livshistorie, der skulle fortælles! Men nu træder lille jeg også snart i baggrunden.

Seks stille år (det har jeg da vist allerede skrevet een gang?) på Greenleaf, hvor jeg så mig selv blive voksen og forandre mig ved at se på de andre som på mig selv i et spejl - og så kom *brevet*. Det var en morgen i november. Dateringen kan være det samme.

»Nej, undskyld, Esther Summerson.«

»Netop. Miss Donny,« sagde damen.

Så blev jeg klar over, at hun havde præsenteret sig, og bad Miss Donny meget undskylde misforståelsen, og da hun bad mig om det, viste jeg hende, hvilke kufferter der var mine. En tjenestepige, der også var meget smart, sørgede for, at de blev bragt ud til en lille grøn vogn, og så stod Miss Donny, pigen og jeg ind i vognen og blev kørt videre fra stoppestedet.

»Vi har alting parat til at tage imod dig, Esther,« sagde Miss Donny, »og vi har lagt en studieplan for dig i overensstemmelse med din formynder Mr. Jarndyces ønsker.«

»Min — undskyld - hvem, Miss Donny?«

»Din formynder, Mr. Jarndyce.«

Det gjorde mig så forvirret, at Miss Donny troede, jeg var blevet dårlig af kulden, og lånte mig sin lugteflaske.

»Kender De min - formynder Mr. Jarndyce, frøken?« spurgte jeg efter en vis tøven.

»Ikke personligt, Esther, kun gennem hans sagførere, Kenge & Carboy i London. Mr. Kenge er absolut en personlighed. Så imponerende til at udtrykke sig. Han har sætningskonstruktioner, der må kaldes direkte majestætiske!«

Det kunne jeg kun give hende ret i, men stiltiende, jeg var altfor desorienteret. Det blev værre ved, at vi så hurtigt nåede vort bestemmelsessted, inden jeg havde fået tid til at samle mig, og jeg tror aldrig, jeg glemmer, hvor tåget og uvirkeligt, alt

på Miss Donnys skole - Greenleaf, hed den - forekom mig den eftermiddag.

Men jeg følte mig meget hurtigt hjemme. Jeg vænnede mig så let til den daglige tilværelse på Greenleaf, at jeg snart følte det, som om jeg havde været der meget længe, og at min gamle tilværelse hos min gudmor snarere havde været en drøm end noget virkeligt.

Her var det fastlagt på klokkeslet, hvad man skulle foretage sig, og alt gik i denne faste rutine.

Vi var tolv, der boede på skolen, og der var to Miss Donny'er, tvillingsøstre. Planerne for mit vedkommende var, at jeg før eller senere ville komme til at ernære mig som guvernante og skulle lære det. Så ikke alene blev jeg selv undervist i alt, hvad man kunne lære på Greenleaf, men jeg blev meget tidligt sat til at prøve at undervise andre. Den forskel blev der gjort for mit vedkommende lige fra begyndelsen, skønt jeg i alle andre henseender blev behandlet på lige fod med de andre. Jo mer jeg lærte, jo mer kom jeg til at undervise i, så i tidens løb fik jeg meget travlt, og det var jeg glad for, fordi det fik de andre søde piger til at holde af mig. Det blev efterhånden til, at hver gang der kom en ny pige, som var lidt nedtrykt og ulykkelig, kom hun - ja, jeg ved ikke hvorfor - til at sætte så stor pris på mig, at jeg blev sat til at tage mig af alle de nye. De sagde, at jeg var så venlig. Jeg synes, det var dem, der var det! Jeg tænkte tit på det løfte, jeg havde givet mig selv, dengang på min fødselsdag, om at prøve på at være flittig, nem og åben og måske være til nytte for andre og få en eller anden til at holde af mig, hvis jeg kunne, og jeg må altså sige, at jeg næsten var flov over at opfylde så lidt af det og få så meget.

Jeg tilbragte seks stille, lykkelige år på Greenleaf. Der så jeg gudskelov aldrig på min fødselsdag i noget ansigt, at det havde været bedre, om jeg aldrig var blevet født. Når dagen kom, fik jeg så mange kærlige småhilsener og gaver, at de lyste op på mit værelse fra nytårsdag til næste jul.

I de seks år havde jeg ikke været udenfor skolen, bortset fra besøg i det nærmeste nabolag i ferierne. Da det første halve år var gået, havde jeg på Miss Donnys opfordring vist den høflighed at skrive til Mr. Kenge for at lade ham vide, at jeg var meget glad for at være på Greenleaf og meget taknemlig. Jeg fik en formel anerkendelse af modtagelsen af mit brev, med en tilføjelse: »Indholdet er noteret og vil blive meddelt vor klient.« Siden hørte jeg af og til bemærkninger mellem Miss Donny og hendes søster om, hvor præcist mine skolepenge blev betalt, og to gange årlig tog jeg mig den frihed at skrive et brev som det første. Jeg fik altid med omgående post det tilsvarende svar, med samme runde håndskrift og underskrevet Kenge & Carboy med en anden håndskrift, som jeg formodede, var Mr. Kenges.

Det er altså lidt mærkeligt at sidde her og skrive alt det om mig selv, som om det var *min* livshistorie, der skulle fortælles! Men nu træder lille jeg også snart i baggrunden.

Seks stille år (det har jeg da vist allerede skrevet een gang?) på Greenleaf, hvor jeg så mig selv blive voksen og forandre mig ved at se på de andre som på mig selv i et spejl - og så kom *brevet*. Det var en morgen i november. Dateringen kan være det samme.

Old Square, Lincoln's Inn.

Miss Esther Summerson. re: Jarndyce kontra Jarndyce. Ærede frøken,

Da vor klient Mr. Jarndyce efter Kanslerrettens kendelse står overfor at skulle optage en kanslerretsmyndling i sit hjem og derfor ønsker at skaffe nævnte kanslerretsmyndling passende kvindeligt selskab, har ovennævnte klient anmodet vort firma om at lade Dem vide, at det ville glæde ham at kunne påregne Deres assistance i nævnte egenskab,

Deres rejse er for Dem omkostningsfrit bestilt fra Reading til White Horse Cellar, Picadilly, London, til førstkommende mandag med postvognen fra Reading kl. 8. Ved ankomsten vil en funktionær fra vort firma komme tilstede for at bringe Dem til ovennævnte adresse.

Vi forbliver med højagtelse Deres

Kenge & Carboy.

Nej, aldrig skal jeg glemme den opstandelse, det brev vakte på hele skolen! Det var så sødt af dem at være så interesserede i mig, det var sådan en nådegave fra Vor Fader i Himlen, som ikke havde glemt mig, havde jævnet og lettet den forældreløses vej og ladet så mange unge hjerter søge imod mig, at det næsten var for meget. Jeg ville måske ikke have brudt mig om, at de skulle være mindre kede af det - det må jeg vist tilstå. Men det glædede mig og smertede mig og gjorde mig glad og stolt, og samtidig ydmyg og angerfuld over at føle sådan, i en stor forvirring som fik mit hjerte til på engang at føles nær ved at briste og fuldt af jubel.

Brevet gav mig kun fem dages frist. Og man kan gætte sig til, hvordan mit hjerte havde det efter de fem dage. Dage hvor hvert minut bragte nye tegn på deres kærlighed og godhed. Og da så den sidste morgen kom, og de ville have mig til at følges med dem rundt til hvert eneste værelse, for at jeg skulle se dem for sidste gang, og en eller anden kaldte: »Esther, du skal komme og sige farvel til mig her ved min seng, hvor du sad og talte så venligt med mig den første gang!«, og når andre kom med deres poesibøger og ville have mig til at skrive »Kærlig hilsen fra Esther«, og de allesammen trængtes omkring mig med deres afskedsgaver og faldt mig om halsen og græd og råbte: »Hvad skal vi dog gøre, når vores kære, kære Esther er rejst fra os!«, og jeg bad Gud velsigne dem allesammen og sagde tak til dem - nej, det er for meget!

Og hvordan tror man, mit hjerte havde det, da de to frøkener Donny var lige så kede af at skilles fra mig som den alleryngste elev, da hele personalet sagde: »Gud velsigne Dem, hvor De kommer hen i verden, frøken!«, og da den gamle

grimme halte gartner - jeg troede dårligt, han havde lagt mærke til mig i alle de år - kom løbende efter postvognen, helt forpustet, for at give mig en lille buket geranier og sige, at jeg havde været hans øjnes lys - ja, det sagde den gamle mand virkelig! - nej, det er for meget!

Og jeg - ja, alt det, og så alle de små børn fra fattigskolen, der overraskede mig ved at stå udenfor skolen og vente på vognen og vinke farvel til mig med huer og kyser, og et fint gammel gråhåret ægtepar, hvis datter jeg havde undervist, og hvor jeg havde været gæst i hjemmet, glemte al værdighed (skønt de ansås for den stolteste familie på egnen) og også stod på gaden for at råbe: »Farvel, Esther, gid De må blive meget lykkelig!« - er der så noget at sige til, at jeg følte mig helt overvældet, da jeg sad i diligencen, og at jeg gang på gang måtte sige til mig selv: »Åh, jeg er så taknemlig, så taknemlig!«

Men jeg sagde naturligvis meget hurtigt til mig selv, at det ikke gik an at tage tårer med til mit bestemmelsessted, efter alt hvad der var gjort for mig. Så jeg fik da efterhånden min hulken kæmpet ned og mig selv overtalt til at falde til ro ved at blive ved at sige til mig selv: »Altså, Esther, nu må du tage dig sammen! Det her går ikke!« Jeg fik mig strammet nogenlunde op efterhånden, selvom jeg er bange for, at jeg var længere om det, end jeg burde have været. Og da jeg havde badet øjne med lavendelvand, var det ved at være på tide at se ud af vinduet efter London.

Da vi var to mil fra byen, var jeg helt sikker på, at nu var vi der, og da vi endelig var der, havde jeg sagt til mig selv, at vi aldrig nåede frem. Men da vi begyndte at skumple på stenbrolægning, og navnlig da hveranden vogn, vi mødte, lod til at ville køre på os, begyndte jeg for alvor at tro på, at vi måske var ved at nå frem. Og lidt efter holdt vi.

En ung herre, der så ud til at have haft et uheld med noget blæk, tiltalte mig nede fra fortovet: »Jeg kommer fra Kenge & Carboy, Lincoln's Inn, Miss.«

»Ja, det er mig, tak,« sagde jeg.

Han var meget hjælpsom, og da han hjalp mig ind i en droske efter at have taget sig af mine kufferter, tillod jeg mig at spørge, om der var en stor ildebrand et eller andet sted? For gaderne var så fulde af tæt brun røg, at man næsten ingenting kunne se.

»Ih, nej, Miss, det er en londonsk ejendommelighed,« sagde den unge herre.

Den havde jeg aldrig hørt om.

»Tåge, Miss,« sagde han.

»Nå, er det *det*,« sagde jeg.

Vi kørte langsommeligt gennem de mest snavsede og mørke gader i verden (forekom det mig) og et så forvirret mylder, at jeg ikke begreb, hvordan mennesker kunne holde til det, og så under en gammel porthvælving ind i brat stilhed, og henover en rolig åben plads og op til det sjoveste lille hjørne, hvor man

kom op til en dør ad brede og stejle trin, som trappen op til en kirkedør. Der var også virkelig en kirkegård udenfor, under en overdækket buegang, for jeg kunne se gravstene gennem vinduerne i trappegangen.

Det var Kenge & Carboy. Den unge herre viste mig gennem et forkontor ind i Mr. Kenges kontor - der var ingen derinde - og trak høfligt en lænestol hen foran kaminen til mig. Så gjorde han mig opmærksom på et lille spejl på et søm ved siden af kaminhylden. »Hvis De gerne lige vil kaste et blik på Dem selv efter rejsen, inden De skal ind til Kansleren. Skønt jeg bestemt ikke ville finde det påkrævet,« sagde den unge herre galant.

»Ind til Kansleren?« Jeg blev i første øjeblik lidt forskrækket.

»En ren formssag, Miss. Mr. Kenge er i retten for øjeblikket. - Kiks og en karaffel vin på et lille bord. - Og De har måske lyst til at se i avisen.« Den unge herre rakte mig den, ragede op i ilden og gik fra mig.

Alting var så fremmed og mærkeligt - desto mere fordi det var aften her midt på dagen - og lysene brændte med en hvid flamme, der så kold og forfrossen ud - at jeg læste ordene i avisen uden at opfatte dem og greb mig selv i at læse de samme ord om og om igen. Da det jo ikke førte nogen steder hen, lagde jeg avisen fra mig, kiggede lige i spejlet for at se, om min kyse sad ordentligt, og så mig lidt om i kontoret, der var meget dårligt oplyst, de skrammede, støvede borde, dokumentstablerne, og så en reol fuld af de mest storsnudede bøger, der nogensinde har præsenteret sig selv. Og så gav jeg mig til at tænke, tænke,



Den lille gamle dame.

tænke, og ilden brændte, brændte, brændte, og lysene viftede og løb, og der var ingen lysesaks - før den unge herre kom med en, der var meget tilsodet. Og det varede to timer.

Så kom endelig Mr. Kenge. Han havde ikke forandret sig, men det overraskede ham, at jeg havde forandret mig, og overraskelsen lod til at være behagelig. »Da det er meningen, at De skal være selskabsdame for en ung dame, der nu befinder sig inde i Lordkanslerens privatkontor, fandt vi det bedst, at De også kom til stede,« sagde han. »Nu bliver De vel ikke for nervøs, fordi De skal ind til Lordkansleren?«

»Nej hvorfor, Mr. Kenge?« sagde jeg. Faktisk kunne jeg ikke engang efter at have tænkt mig om sige, hvorfor jeg skulle blive nervøs.

Altså bød Mr. Kenge mig sin arm, og vi gik omkring et hjørne og gennem en overdækket buegang og ind ad en sidedør. Og så kom vi ad en gang ind i et meget hyggeligt værelse, hvor der stod en ung dame og en ung herre henne ved en stor, bragende kaminild. Et skærmbredt dækkede lidt for heden, og de stod med armene støttet på skærmen og snakkede sammen.

De så begge to op, da jeg kom ind, og den unge dame, der i skæret fra ilden, var den mest henrivende unge pige! Så stort og gyldent et hår, så blide blå øjne, så lysende uskyldigt og tillidsfuldt et ansigt!

»Miss Ada, her er Miss Summerson,« sagde Mr. Kenge.

Hun kom mig i møde med et velkomstsmil og udstrakt hånd, men bestemte sig så pludselig om og kyssede mig. Hun var kort sagt så naturlig, charmerende og uimodståelig, at vi ganske kort efter sad sammen på vinduesbænken i varmen fra kaminen og snakkede, som om vi havde kendt hinanden altid.

Og hvor var det en lettelse! Så godt at vide, at hun kunne fatte tillid til mig, kunne lide mig. Smukt af hende, og så opmuntrende for mig.

Hun fortalte mig, at den unge herre var en slags fjernt beslægtet fætter, og at han hed Richard Carstone. Han så godt ud, med et åbent og ærligt ansigt og en smittende latter. Da hun havde kaldt ham hen til os, stod han henne hos os i skæret fra ilden og snakkede muntert løs som en sorgløs dreng. Han var meget ung, bestemt ikke over nitten, hvis han da var så gammel, men dog to år ældre end hun. De var begge forældreløse og (hvad der forekom mig meget overraskende og mærkeligt) havde aldrig set hinanden før i dag. Det, at vi alle tre skulle mødes for første gang og på dette usandsynlige sted, gav os nok at snakke om, og vi snakkede, og ilden, der nu var holdt op med at brøle, blinkede til os - sagde Richard - med et rødt øje som en gammel Kanslerløve.

Vi snakkede sagte, fordi en herre i robe og nakkeparyk hvert øjeblik gik ud og ind, og når han gjorde det, kunne vi høre en drævende, slæbende lyd inde bagved. Han fortalte os, at det var en af »vore« advokater, der plæderede »vor« sag for Lordkansleren. Han gav besked til Mr. Kenge om, at Lordkansleren ville være her

om fem minutter, og straks efter hørte vi støj som af opbrud og trin, og Mr. Kenge sagde, at retten var hævet, og at Hans Velærværdighed var inde ved siden af.

Herren med nakkeparykken åbnede straks efter døren og bad Mr.

Kenge komme derind, og vi fulgtes ind allesammen, Mr. Kenge forrest sammen med min egen kære pige - det falder mig så naturligt nu, at jeg ikke kan kalde hende andet her. Og der var Hans Velærværdighed Lordkansleren. Han sad ved ilden i en lænestol, ganske enkelt sortklædt, med sin skarlagensrøde kåbe med de dejlige guldkniplinger slængt over en anden stol. Han betragtede os nøje, mens vi kom ind, men han var både høflig og venlig.

Herren med nakkeparykken lagde nogen charteker på Hans Velær-værdigheds bord. Hans Velærværdighed tog et af dem og gav sig til at blade i det.

»Miss Clare,« sagde Lordkansleren. »Miss Ada Clare?«

Mr. Kenge præsenterede hende, og Hans Velærværdighed opfordrede hende til at tage plads ved siden af sig. Selv jeg kunne med det samme se, at han fandt hende smuk og fattede interesse for hende. Det slog mig som rørende, at dette tørre, officielle sted skulle betragtes som det yndige unge væsens hjem. Selv her, set fra den bedste side, var Lordkansleren sådan en fattig erstatning for kærlige og stolte forældre.

»Den Jarndyce, det her drejer sig om (Lordkansleren bladede videre) er Jarndyce, Bleak House.«

»Jarndyce, Bleak House, Deres Velærværdighed,« sagde Mr. Kenge.

»Et trist navn - »Ødehuset«, sagde Lordkansleren.

»Men absolut ikke noget trist sted, som det er nu, Deres Velærværdighed,« sagde Mr. Kenge.

»Og Bleak House ligger i -«

»Hertfordshire, Deres Velærværdighed.«

»Mr. Jarndyce, Bleak House, er ugift?«

»Ugift, Deres Velærværdighed.«

Pause.

»Mr. Richard Carstone. Den unge mand er også tilstede?« Lordkansleren så hen på ham.

Richard bukkede og trådte frem.

»Hm.« Lordkansleren bladede videre.

Mr. Kenge tillod sig dæmpet at indskyde en bemærkning. »Jeg tør måske tillade mig at erindre Deres Velærværdighed om, at Mr. Jarndyce, Bleak House, har fundet en helt igennem passende selskabsdame og chaperone for -«

Det forekom mig, at jeg lige hørte Hans Velærværdighed dæmpet og med et lille smil (men jeg vil ikke sværge på det) afbryde ham: »- for Mr. Richard Carstone?«

»For Miss Ada Clare. Den unge dame er her. Miss Summerson.«

Hans Velærværdighed så meget nådigt på mig og besvarede min nejen med et pænt nik.

»Miss Summerson er så vidt mig bekendt ikke i familie med nogen af parterne i sagen?«

»Nej, Deres Velærværdighed.« Her bøjede Mr. Kenge sig, næsten inden han havde svaret færdig, hen og hviskede. Hans Velærværdighed lyttede, med øjnene ved charteket, nikkede et par gange, vendte et par blade, og så ikke på mig igen, før vi skulle til at gå.

Så trak Mr. Kenge sig sammen med Richard tilbage til det sted lige indenfor døren, hvor jeg stod, og lod min egen kære pige (det *falder* mig altså så naturligt) blive siddende sammen med Lordkansleren. Han talte sagte med hende, spurgte hende (fortalte hun os bagefter) om hun havde gennemtænkt det forslag, der var stillet, og om hun ville mene, hun kunne komme til at befinde sig vel hos Mr. Jarndyce, Bleak House, og hvorfor hun troede det? Lidt efter rejste han sig høfligt og tilkendegav, at deres samtale var afsluttet. Han snakkede et par minutter Mr. Richard Carstone, stående, uden at sætte sig ned, mere utvungent, mindre ceremonielt - som om han ganske udmærket vidste, hvordan man får en ung dreng til at være åben og utvungen, selvom man ikke glemmer, at man *er* Lordkansler.

»Nå, ja!« sagde Hans Velærværdighed så højt. »Jeg godkender ordningen og får det juridiske i orden. Mr. Jarndyce, Bleak House, har, såvidt jeg kan skønne (og det var her, han igen så på mig) skaffet den unge dame udmærket selskab, og hele arrangementet synes at være det bedste, der kan træffes under de foreliggende omstændigheder.«

Han entledigede os yderst elskværdigt, vi trak os tilbage, og var ham dybt taknemlige, fordi han havde været så imødekommende og høflig, og det vandt han vel mere i værdighed ved, end han tabte. Da vi kom udenfor i kolonnaden, kom Mr. Kenge i tanker om, at han lige måtte smutte tilbage et øjeblik for at spørge om noget. Han lod os stå og vente ude i tågen, hvor Lordkanslerens vogn og tjenerskab ventede på, at han skulle komme ud.

»Nå, så er *det* overstået! Og hvor skal vi så hen, Miss Summerson?« sagde Richard Carstone.

»Ved De det ikke?« sagde jeg.

»Aner det ikke,« sagde han.

»Ved du det heller ikke, kære?« spurgte jeg Ada.

»Næ. Og du ved det heller ikke?«

»Jeg ved ingenting,« sagde jeg.

Vi så på hverandre, og kom til at le lidt af, at vi stod der som de små børn i den store skov, da en mærkelig lille gammel kvinde med en skæv og ligesom mast kyse og med en lille posetaske kom hen til os, og smilede og nejede meget ceremonielt.

»Jamen det er jo Jarndyce-kanslerretsmyndlingene! Det glæder mig meget at have den ære. Det er et godt varsel for ungdom og håb og skønhed, at de kan stå her på dette sted uden at vide, hvad det ender med.«

»Skør!« Richard hviskede og troede ikke, hun kunne høre det. Men hun svarede så omgående, at han blev flov: »Skør, javist, unge herre. Jeg har selv engang været kanslerretsmyndling. Dengang var jeg ikke skør. (Hun nejede dybt og smilede mellem hver lille sætning.) Jeg havde ungdom og håb. Også skønhed, mener jeg. Nu er det så ligegyldigt. Ingen af delene kunne nytte noget eller redde mig. Jeg har den ære at bivåne retsmøderne regelmæssigt. Med mine dokumenter. Jeg venter en dom. Snart. På dommedag. Jeg har fundet ud af, at det sjette segl i Åbenbaringen er Storseglet. Det har været brudt temmelig længe. Lad mig få lov at give Dem min velsignelse.«

Da Ada var lidt skræmt, sagde jeg for at snakke den stakkels gamle dame efter munden, at den var vi meget glade for.

»Det har De også al mulig grund til,« smiskede hun affekteret. »Og her har vi jo Konversations-Kenge. Med *sine* dokumenter! Goddag, goddag, hvordan befinder Hr. Advokaten sig i dag?«

»Udmærket, tak, og goddag med Dem, men tag nu og lade være med at plage os, ikke, så er De flink.« Mr. Kenge førte os med sig tilbage til sit kontor.

»Nej, vist ikke nej. (Den stakkels gamle dame nåede at holde trit med Ada og mig.) Jeg vil da slet ikke plage dem. Jeg vil testamentere dem godser begge to - det kan De da bestemt ikke kalde at plage dem? Jeg venter jo bare på min dom. Snart. På dommedag. Det er et godt varsel for Dem. Lad mig få lov at give Dem min velsignelse.«

Hun stoppede op nede ved foden af den høje, brede trappe, men vi så os tilbage på vejen op, og der stod hun stadig nede og nejede og smilede mellem hver lille sætning. »Ungdom. Og håb. Og skønhed. Og Kanslerretten. Og Konversations-Kenge. Jovist. Lad mig få lov at give Dem min velsignelse.«

Filantropi pr. teleskop

Da vi kom tilbage til Mr. Kenges kontor, fortalte han os, at vi skulle bo hos Mrs. Jellyby den nat, og så vendte han sig til mig og sagde, at han tog det for givet, at jeg vidste, hvem Mrs. Jellyby var?

»Faktisk ikke, Mr. Kenge. Men måske Mr. Carstone - eller Miss Clare -«.

Men nej, de vidste slet ingenting om Mrs. Jellyby.

»Det må jeg sige!« Mr. Kenge stod med ryggen til ilden og lod øjnene glide over det støvede kamintæppe, som om han læste Mrs. Jellybys biografi op fra det:
»Mrs. Jellyby er en sjældent karakterstærk dame, der helt ofrer sig for menneskeheden. Hun har lagt sine kræfter i et meget stort udsnit af velgørende aktioner i tidens løb, og for øjeblikket ofrer hun sig (indtil noget andet lægger beslag på hendes opmærksomhed) for problemet Afrika med specielt henblik på at fremme dyrkning af kaffebønner - og de indfødte - og en lykkebringende kolonisering af de afrikanske flodbredder ved at fremme en udvandring af vort befolkningsoverskud herhjemme. Mr. Jarndyce, der er ivrig for at støtte enhver social aktivitet, der kan betragtes som en positiv aktivitet, og som er meget søgt af filantroper, sætter mig bekendt Mrs. Jellyby særdeles højt.« Mr. Kenge rettede på sit halsbind. Og så så han hen på os.

»Og Mr. Jellyby?« tillod Richard sig at spørge.

»Jo, Mr. Jellyby - han er - jeg tror ikke, jeg kan give Dem noget klarere indtryk af ham end ved at sige, at han er Mrs. Jellybys mand.«

Richard sendte ham et skælmsk blik. »Et nul?«

»Det ville jeg nu ikke sige,« svarede Mr. Kenge alvorligt. »Det er jeg faktisk ude af stand til at sige noget om, for jeg ved intet som helst om Mr. Jellyby. Så vidt jeg tør sige det, mener jeg ikke nogensinde at have truffet Mr. Jellyby. Han kan meget vel være et stort menneske, men han er, om jeg må udtrykke det sådan, fordunklet af - opslugt af - sin hustrus mere blændende egenskaber.« Mr. Kenge fortalte os videre, at da vejen til Bleak House ville være meget lang og mørk og kedsommelig sådan en tåget aften, og vi allerede havde rejst langt den dag, havde Mr. Jarndyce foreslået denne ordning. I morgen ville der først på formiddagen komme en vogn og hente os hos Mrs. Jellyby.

Så ringede han med en lille klokke, og den unge herre kom ind. Mr. Kenge tiltalte ham »Guppy« og spurgte, om Miss Summersons kufferter og resten af bagagen var blevet »sendt derhen«, og Mr. Guppy sagde ja, det var de, og der holdt en vogn og ventede på at køre os »derhen«, så snart det passede os.

»Så står der kun tilbage for mig (Mr. Kenge gav os hånden efter tur) at give udtryk for min store tilfredshed - farvel, Miss Clare - med det heldige udfald af denne dag og - og farvel, Miss Summerson - mit levende håb om at det vil blive til - det glæder mig at have gjort Deres bekendtskab, Mr. Carstone — alle implicerede parter lykke, bedste og fordel i enhver henseende - Guppy, vil De sørge for, at alle kommer godt derhen.«

»Hvor er »derhen«, Mr. Guppy?« spurgte Richard, mens vi gik ned ad trappen.

»Ikke ret langt. Bare omme i Thavies Inn, så ved De besked.«

»Det kan jeg ikke sige, jeg gør, eftersom jeg kommer fra Winchester og er helt

fremmed i London.«

»Bare lige om hjørnet,« sagde Mr. Guppy. »Vi drejer bare op ad Chancery Lane og et stykke ad Holborn, det tager højt regnet fire minutter. *Nu* kan man da vist absolut kalde dette her en londonsk ejendommelighed, ikke, Miss?« Han lod ligefrem til at nyde tågen på mine vegne.

»Ja, tågen er sandelig meget tæt,« sagde jeg.

»Den ser nu ikke ud til at genere Dem. (Mr. Guppy slog trinnene op i vognen.) Jeg ville tvært imod sige, den bekommer Dem vel, hvis man tør dømme efter Deres udseende, Miss.«

Jeg vidste, at hans kompliment var velment, så da han havde lukket døren efter os og sat sig op på bukken, måtte jeg le lidt af mig selv, fordi han havde fået mig til at rødme. Og vi lo alle tre, og snakkede løs om, hvor naive vi var, og hvor London føltes stor og fremmed, lige til vi rullede gennem en buet port og henimod vort bestemmelsessted: en smal gade med høje huse, som en aflang tåge-cisterne. Udenfor det hus, hvor vi holdt, var der samlet et forvirret opløb, mest børn. Der stod JELLYBY på en anløben plade på gadedøren.

Mr. Guppy kiggede ind i vognen til os. »Tag det roligt, det er bare en af de små Jellybyer, der sidder fast med hovedet mellem to tremmer i rækværket,« sagde han.

»Jamen det stakkels barn, lad mig komme ud,« sagde jeg.

»Pas endelig lidt på Dem selv, Miss. Der er altid et eller andet løs med de der små Jellybyer,« sagde Mr. Guppy.

Jeg banede mig frem til det arme barn, som var en af de mest snavsede små stakler, jeg har set, og fandt ham meget ophedet og bange og vildt skrålende, med halsen stukket ind mellem to jerntræmmen, mens en mælkemand og en vægter i den bedste hensigt af verden sled for at hive ham tilbage ved benene, åbenbart i den tro, at hans kranium var elastisk nok til, at det kunne presses mindre på den måde. Da jeg (efter at have fået ham til at falde lidt til ro) kunne se, at han var en lille dreng med et forholdsvis stort hoved, sagde jeg til mig selv, at der, hvor hans hoved kunne komme igennem kunne hans krop sandsynligvis også, og foreslog, at den bedste måde at befri ham på måske var at skubbe ham forlæns. Ideen blev i den grad grebet med begejstring af mælkemanden og vægteren, at de omgående ville have skudt ham ned i kælderhalsen, hvis jeg ikke havde grebet fat i hans bluse, mens Richard og Mr. Guppy løb ind og ned og ud fra køkkenet for at gribe ham, når han »gik løs«. Langt om længe fik vi ham godt derved, uden at han tog skade, og så begyndte han at slå helt sanseløst løs på Mr. Guppy med pinden til sit tøndebånd. Ingen af husets beboere havde vist sig, undtagen en personage i træsko, som havde stået nede i kælderhalsen og prikket til drengen med en kost, hvorfor ved jeg ikke, hun sikkert heller ikke. Så jeg gik ud fra, at Mrs. Jellyby ikke var hjemme, og blev meget forbavset, da personagen dukkede op uden træsko indenfor gadedøren og gik foran Ada og mig op ovenpå

til en stue ud til gården og meldte: »De der to unge damer, Mrs. Jellyby!« På vejen op passerede vi adskillige flere børn, som det var svært at undgå at træde på i mørket, og lige idet vi blev vist indenfor til Mrs. Jellyby, var der en af de arme små unger, der faldt ned ad trappen - hele vejen ned, forekom det mig - med stort spektakel.

Mrs. Jellyby, hvis ansigt var ganske frit for den bekymring, vore ansigter ikke kunne undgå at røbe, mens det kære barns hoved forkyndte sin vej nedad med et bump mod hvert eneste trappetrin - syv foruden det sidste imod afsatsen, påstod Richard bagefter, at han havde talt -modtog os med urokkelig sindslige vægt. Hun var køn, diminutiv, buttet, kunne være mellem fyrre og halvtreds, og havde smukke øjne, selvom de havde en mærkelig vane med ligesom at fæste sig ved noget meget langt borte. Som om - her citerer jeg igen Richard - de ikke kunne se noget, der var nærmere end Afrika. Mrs. Jellybys stemme var behagelig: »Det glæder mig så meget at have den fornøjelse at få Dem som gæster. Jeg nærer stor respekt for Mr. Jarndyce, og jeg kan umuligt undgå at føle for nogen, som han interesserer sig for.«

Vi takkede og satte os henne ved døren, hvor der stod en halt og gebrækkelig sofa. Mrs. Jellyby havde et stort, smukt hår, men havde for travlt med Afrika til at overkomme at børste det. Det sjæl, hun havde slået løst om sig, var gledet ned på stolen, da hun rejste sig for at hilse på os, og idet hun vendte sig om for at sætte sig igen, kunne vi ikke undgå at se, at hendes kjole ikke var hægtet i ryggen og gabede temmelig meget, så man så de krydsede korsetsnøre, som et stykke gitterværk i et åbent lysthus.

Et stort skrivebord overdænget med papirer fyldte næsten hele stuen. Der flød andre papirer allevegne, og der var altså ikke bare rodet, men også meget snavset derinde. Det kunne vore synssanser simpelthen ikke undgå at notere sig, samtidig med at høresansen fulgte den arme unge, der var trillet ned ad trappen og nu, såvidt man forstod, befandt sig i kælder køkkenet, hvor en eller anden prøvede at stoppe munden på ham.

Men det, der gjorde mest indtryk på os, var en ung pige, forjasket og gusten, men på ingen måde grim, som sad ved skrivebordet og bed fjerfanen af sin pen, mens hun stirrede på os. Aldrig har jeg set nogen i en så blækket forfatning. Og det så ud til, at hun, lige fra sit pjuskede hår ned til sine kønne fødder, der blev skæmmet af et par slidte, udtrådte og skævhælede silkesko, ikke havde noget klædningsstykke på sig, fra knappenåle og opefter, som var helt og sad, som det skulle.

»De vil, kære unge venner (Mrs. Jellyby snød de to store kontorlys i tinstager og fik stuen til ligefrem at smage af varm talg - ilden var gået ud, og der var ikke andet i kaminen end aske, et knippe brænde og en ildrager) opdage, at jeg som altid har meget travlt, men det undskylder De mig sikkert. Det afrikanske projekt lægger for øjeblikket beslag på al min tid. Det kræver en korrespondance med myndigheder og med enkeltpersoner overalt i landet, som har deres